

Lindås kommune
Kvernhusmyrane 20
5914 ISDALSTØ

Vår dato: 12.01.2015
Vår ref.: 201301429-29
Arkiv: 313
Dykkar dato:
Dykkar ref.:

Sakshandsamar:
Silje Aakre Solheim
22959544/saas@nve.no

Lindås kommune – Søknad om løyve til vassuttak for industrivassforsyning til Mongstad, Lindås kommune, Hordaland - oversending av NVE sitt vedtak

Vi syner til dykkar søknad datert 25.4.2013.

Vedlagt oversender vi NVE sitt løyve til vassuttak for industrivassforsyning til Mongstad med tilhøyrande vilkår. Løyvet inkluderer regulering av Eidsvatnet, Tykkhellervatnet, Langavatnet, Austevatnet og Sjursetvatnet. Løyvet er gjeve i medhald av § 8 i vassressurslova.

Ei nærare grunningjeving for løyvet er gjeve i vedlagte KI – notat nr. 3/2015 - Bakgrunn for vedtak. Vi syner til merknadene til vilkåra i dette notatet for krav til utforming av anlegga.

Vi understrekar at løyvet etter vassressurslova gjeld industrivassforsyning til Mongstad og tilhøvet dette har for dei allmenne interessene i vassdraget.

Det er også gjeve løyve til oreigning etter oreigningslova § 2 nr. 53.

Før det vert utarbeidd tekniske planar for dam, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ vere sendt NVE og det må vere fatta vedtak. Konsekvensklassen er avgjerande for krav til sikkerheit som vert stilt til planlegging, bygging og drift, og må difor vere avklara før arbeidet med tekniske planar startar. NVE sin saksbehandlar for godkjenning av tekniske planar er Oddvar Indrebø i seksjon for damsikkerheit i tilsyn- og beredskapsavdelinga.

NVE sitt miljøtilsyn vil ikkje ta planar for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse. Detaljerte planar skal leggst fram for NVE sitt regionkontor i Førde.

Vi viser elles til NVE sin rettleiing 2 og 3 frå 2013 ”*Rettleiar til forskrift om internkontroll etter vassdragslovgevinga.*” og ”*Veileder for utarbeidelse av detaljplan for miljø og landskap for anlegg med vassdragskonsesjon*” som fins på <http://www.nve.no/miljotilsyn>. Vi framhever at det ikkje må setjast i gong noko anleggsarbeid før planane for arbeida er godkjende av NVE. Vi minner om at tiltakshavar må sjå til at planane er i samsvar med kommunal reguleringsplan og/eller arealplan.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Om klage og klagerett

De kan klage på denne avgjerda til Olje- og energidepartementet innan tre veker frå det tidspunktet underretninga er kome fram til partane, jf. forvaltningslova kapittel VI. Retten til å klage er avgrensa til partar (grunneigarar, rettshavarar og konsesjonssøkar) og andre med rettsleg klageinteresse (hovudsakleg organisasjonar som representerar dei interesser som saka vedkjem). Ei eventuell klage skal grunngjevast skriftleg, stilast til Olje- og energidepartementet og sendast gjennom NVE. Vi ønskjer elektronisk innsending til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med helsing

Gry Berg
seksjonssjef

Silje Aakre Solheim
rådgjevar

Dokumentet vert sendt utan underskrift. Det er godkjent etter interne rutinar.

Vedlegg: Vassdragskonsesjon for industrivassforsyning til Mongstad
KI-notat nr. 3/2015

Kopi:

Elin H. Fanebust
Fylkesmannen i Hordaland
Grunneiere ved Tykkhellevatn v/Ottar Rosnes
Hordaland fylkeskommune
Ingvar Skauge
Linda Blomberg og Stein Ove Natland
Mattilsynet
Miljødirektoratet
Norsk Ornitologisk Forening avd. Hordaland
Statens Vegvesen Region Vest
Trond Hogne Fjellanger

KI - notat nr.: 3/2015 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak: **Lindås kommune / Industrivassforsyning til Mongstad**

Fylke/kommune: Hordaland / Lindås

Ansvarleg: Gry Berg

Sakshandsamar: Silje Aakre Solheim

Dato: 12.01.2015

Vår ref.: NVE 201301429-29

:Sendast til

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Søknad om løyve til regulering og uttak av vatn frå Tykkhellervatnet, Eidsvatnet, Langavatnet og Austevatnet i Lindås kommune i Hordaland

Innhald

Samandrag	1
Søknad	3
Høyring og distriktsbehandling	11
NVEs vurdering	15
NVEs konklusjon	24
Forholdet til anna lovverk	24
Ekspropriasjon av rettar	25
NVEs konklusjon	25
Merknader til konsesjonsvilkåra etter vassressurslova	26
Vedlegg	30

Samandrag

Søknaden gjeld løyve etter § 8 i vassressurslova til regulering og vassuttak frå Tykkhellervatnet, Langavatnet, Austevatnet og Eidsvatnet til industrivassforsyning på Mongstad, og handsamast etter reglane i kap. 3 i same lov. Det er også søkt om samtykke etter oreigningslova § 2 til oreigning av nødvendige rettar for å gjennomføre tiltaket.

Lindås kommune har førelagt NVE ein avtale mellom dei og grunneigarar rundt Eidsvatnet som gjeld uttak av vatn til vassforsyning på Mongstad. Utover dette har ikkje NVE kjennskap til at det føreligg avtalar mellom søker og dei resterande grunneigarane.

Dei aller fleste prosjekta vil ha enkelte negative konsekvensar for ei eller fleire allmenne interesser. For at NVE skal kunne gje konsesjon til tiltaket må dei samla ulempene ikkje vere av eit slikt omfang at dei overstig fordelane ved tiltaket. NVE kan setje krav om avbøtande tiltak som del av konsesjonsvilkåra for å redusere ulempene til eit akseptabelt nivå.

Dei viktigaste negative konsekvensane av det omsøkte tiltaket vil etter NVE si vurdering vere senking av Eidsvatnet i storlommen sin hekkesesong og senking av Austevatnet og Langavatnet vil føre til at

området misser noko av sin verdi for friluftsliv. Det vil også vere negative konsekvensar knytt til fråføring av vatn frå dei naturlege utløpselvene. Ein driftsprofil som søker å halde vasspegelen i Eidsvatnet på mest mogleg stabilt nivå i storlommen sin hekkesesong, vil kunne avbøte noko for denne arten. Eit forsøk med hekkeflåtar vil også vere med på å kunne oppretthalde hekking av storlom også etter ei ev. utbygging. For friluftslivsoppleving knytt til Austevatnet og Langavatnet vil det opplevast som positivt om ein klarer å halde vasstanden i desse vatna på HRV gjennom sommaren. NVE ser at det kontinuerlege behovet for vatn på Mongstad kan gjere dette vanskeleg i ein tørr sommar, men det bør vere eit mål å jobbe for. Dei naturlege utløpselvene vil for ein stor del berre ha ev. minstevassføring igjen etter ei ev. utbygging. Dette vil sjølvsagt påverke biologisk mangfald negativt og det vil opplevast negativt i forhold til dei landskapskvalitetane som er knytt til den rennande elva.

Dette tiltaket skil seg frå mellom anna småkraftverk ved at det er knytt ein betydeleg samfunnsnytte til utbygginga. Mongstad er ein svært stor arbeidsplass i Nordhordland og kommunen har betydelege skatteinntekter frå industrien. Industrivassforsyning har vist seg å vere ein kritisk faktor for vidare utvikling av Mongstad. Deler av det omsøkte vassuttaket skal også nyttast til drikkevatt. Å framskaffe reint drikkevatt til alle er av høg prioritet og av stor samfunnsverdi.

Etter ei heilskapleg vurdering av planane og dei innkomne uttalane meiner NVE at fordelane av det omsøkte tiltaket er større enn skadar og ulemper for allmenne og private interesser, slik at kravet i vassressurslova § 25 er oppfylt. NVE gjev Lindås kommune løyve etter vassressurslova § 8 til uttak av vatn og regulering av Eidsvatnet, Tykkhellervatnet, Austevatnet, Langavatnet og Sjursetervatnet. Løyvet er gjeve på nærare fastsette vilkår.

NVE har etter avveging av interesser funne at dei samfunnsmessige fordelane ved uttak av vatn og regulering av Tykkhellervatn, Eidsvatn, Austevatn og Langavatn i samband med industrivassforsyning til Mongstad utvilsamt må antakast å vere større enn dei skadar og ulemper som vil påførast grunneigarar rundt vatna.

Det føreligg grunnlag etter oreigningslova § 2 nr. 53 til å gje Lindås kommune samtykke til ekspropriasjon overfor grunneigarar rundt dei aktuelle vatna, av nødvendige rettar for å gjennomføre det planlagde tiltaket.

Påstevning for skjønn må skje seinast innan eitt år etter vedtak, viss ikkje fell samtykket vekk, jf. oreigningslova § 16.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Lindås kommune datert 15.2.2013:

«Lindås kommune ønsker å regulere Tykkhellervatnet, Eidsvatnet, Langavatnet og Austevatnet i Lindås kommune i Hordaland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

I Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

Å regulere Tykkhellervatnet mellom LRV på kt. 7,4 og HRV på kt. 8,9, og overføre vann fra dette vannet til Sjursetvatnet.

Å regulere Langavatnet mellom LRV på kt. 9,3 og HRV på kt. 10,3, og overføre vann til Austevatnet.

Å regulere Austevatnet mellom LRV på kt. 8,7 og HRV på kt. 10,3, og overføre vann til Eidsvatnet og videre til Sjursetvatnet.

Å regulere LRV Eidsvatnet ned med ytterligere 0,4 m fra kt. 11,2 til 10,8. HRV beholdes som i dag på kt. 11,8.

Å legge ny pumpeledning for overføring av vann fra Sjursetvatnet til høydebasseng på Litlås.

(Dersom det ikke oppnås enighet)

II Etter ervervslova jf. § 2, nr. 51:

Om samtykke til ekspropriasjon av manglende rettigheter dersom det ikke oppnås minnelig avtale mellom søker og rettighetshaver.»

Industrivassforsyning til Mongstad, endeleg omsøkte hovuddata

TILSIG		Langavatn*	Austevatn*	Eidsvatn	Tykkhellervatn	Totalt
Nedbørfelt	km ²	1,4	5,3	3,5	2,5	15,4
Årleg tilsig til inntaket	mill.m ³		15	7,34	4,51	26,85
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)		71	66,5	57,2	
Middelvassføring	l/s		476	233	143	
5-persentil sommar (1/5-30/9)	l/s		33	16	10	
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s		100	49	30	
Restvassføring	l/s		1	1,7	0,5	
VANNUTTAK						
Maksimalt vassuttak	l/s					264
Planlagt minstevassføring, sommar	l/s		24	12	7	
Planlagt minstevassføring, vinter	l/s		24	12	7	
MAGASIN						
Magasinvolym	mill. m ³	0,042	0,359	0,329	0,249	
HRV	moh.	10,3	10,3	11,8	8,9	
LRV	moh.	9,3	8,7	10,8	7,4	

ØKONOMI

Utbyggingskostnad (2013)	mill.kr	27,6	66,1	21,1
--------------------------	---------	------	------	------

*Austevatnet renn ut i Langavatnet og vidare ut i fjorden. Frå desse vatna vil det vere eitt felles inntak og nokre data i hovuddatatabellen er difor felles for desse to vatna.

Det er ikkje søkt om konsesjon til reguleringa av Sjursetvatn. Dette vatnet har vore regulert i mange år og reguleringsgrenser vil ikkje bli endra som følgje av dei omsøkte endringane. NVE ønskjer likevel å inkludere dette vatnet i ein eventuell konsesjon. Sjursetvatnet er ein viktig del av det totale systemet som skal forsyne Mongstad med vatn og vi meiner difor det vil vere naturleg at dette vatnet vert teke med i ein eventuell konsesjon. Vidare i dette notatet er difor data for dette vatnet inkludert der vi finn det nødvendig.

Om søkjar

Det er Lindås kommune som står som søkjar av tiltaket og som vil vere eigar av vassforsyninga til Mongstad. Statoil Mongstad skal i henhold til ein vassverksavtale med kommunen stå for drift og vedlikehald av anlegga.

Det er mange involverte grunneigarar rundt dei fire vatna som er omsøkt regulert. Kommunen søkjer om løyve til oreigning av rettar og grunn dersom dei ikkje kjem til einigheit med alle grunneigarane.

Skildring av området

Tiltaket omfattar fem nedbørfelt, som strekk seg frå Eidsvatnet i sør til Tykkhellervatnet i nord. Det vert i dag overført vatn frå Eidsvatnet og Tykkhellervatnet til Sjursetvatnet. Eidsvatnet ligg ved Vågseidet og har utløp til Fjellangervågen innst i fjordbassenget Lindåsosane. Ved Eidsvatnet er det eksisterande dam og pumpehus med leidningar i sjø til Sjursetvatnet. Det er ikkje søkt om endringar i Sjursetvatnet.

Langavatnet og Austevatnet heng nesten saman og har sine utløp til Fensfjorden. Rundt sørlege delar av Austevatnet er det beite, dyrka mark og noko busetnad, her passerar også den kommunale vegen til Vabø. Langs Langavatnet er landskapet tilnærma urørt.

Tykkhellervatnet ligg inntil fylkesveg 57 litt lenger nord enn Eidsvatnet, og har sitt utløp innst i Rosnesvågen som heng saman med Fensfjorden. Tykkhellervatnet er del av dagens industrivassforsyning gjennom ei midlertidig ordning. Det er ein del beiteområder langs vatnet og ein bustad. Frå fylkesvegen er det grusveg ned til austsida av vatnet.

Teknisk plan

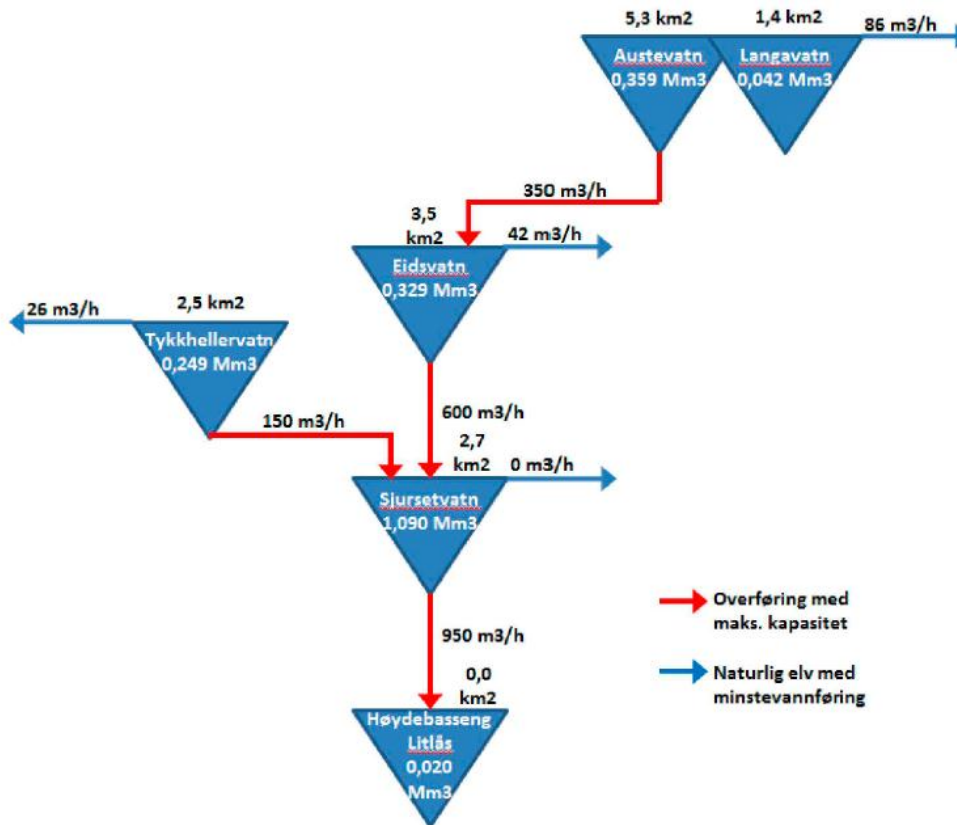
Regulering

Det er i dag eksisterande regulering i Sjursetvatnet, Eidsvatnet og Tykkhellervatnet. Sjursetvatnet er regulert mellom kote 12 og 18. Eidsvatnet regulerast i dag mellom kote 11,2 og kote 11,8. Tykkhellervatnet er regulert mellom kote 8,3 og kote 8,8. Dei no omsøkte reguleringshøgden og normalvasstand i vatna kjem fram av tabellen under.

	HRV (moh)	LRV (moh)	NVS Naturleg vasstand (moh)	Oppdemming / senking i forhold til NVS	Volum (Mm ³)	Neddemt / tørrlagt areal (km ²)
Langavatnet	10,3	9,3	9,3	1,0 m/ingen senking	0,121	0,025/-
Austevatnet	10,3	8,7	10,0	0,3 m/1,3 m	0,359	0,012/0,051
Eidsvatnet	11,8	10,8	11,4	0,4 m/0,6 m	0,329	0,014/0,022
Tykkhellervatnet	8,9	7,4	8,4	0,5 m/1,0 m	0,249	0,007/0,013
Sjursetvatnet	18	12	16	2 m/4 m	1,090	

Overføring

Figuren nedanfor er henta frå konsesjonssøknaden og viser ei forenkla oversikt over magasin og overføringar mellom desse.

Figur 6. Forenklet beskrivelse av magasiner og vannveier.

*Etter NVE sine berekningar er volumet av eit magasin i Langavatn feil i denne figuren. For riktig verdi sjå tabell ovanfor (Begge tal er oppgitt av søkar).

Overføring frå Austevatnet/Langavatnet til Eidsvatnet

Gjennom regulering skal Austevatnet og Langavatnet fungere som eitt magasin. Det er lagt inn ein buffer for nedsenking i tørre år, og i slike situasjonar vil det bli pumpa vatn frå Langavatnet til Austevatnet.

Frå Austevatnet skal vatnet pumpast til Eidsvatnet. På Søreidet skal det plasserast ein pumpestasjon med sugeleidning frå Austevatnet og pumpeleidning til Eidsvatnet på Søreidet. Rørleidningen på 450 m skal gravast ned. Pumpestasjonen vil ha ein kapasitet på inntil 350 m³/t.

Overføring frå Eidsvatn til Sjursetvatn

På Vågseidet skal det byggast ein større pumpestasjon enn den som er der i dag og det skal leggst ny leidning i sjø til Sjursetvatn. Pumpesystemet sin kapasitet skal vere på 600 m³/t, noko som er ein betydeleg auke frå dagens 100 m³/t. På grunn av den auka kapasiteten må også alt av rørsystem oppgraderast. Ny inntaksleidning frå Eidsvatn vil ha ein dimensjon på 400 mm. Denne skal leggst i borehol under FV 57 og ned til ny pumpestasjon. Her i frå først pumpeleidningen ut i Fjellangervågen i grøft og vert lagt som sjøleidning gjennom Haukåsstraumen og Spjeldnesosen til Syslakvågen, og vidare i grøft i terreng og langs lokal veg til nordenden av Sjursetvatn. Dimensjon på sjøleidning skal vere 560 mm.

Overføring frå Tykkhellervatnet til Sjursetvatnet

Det skal byggast ein permanent pumpestasjon på søraustsida av vatnet med tilkomst frå FV 57. Pumpeleidning med diameter 250 mm skal leggst som sjøleidning til vestsida av vatnet og deretter vidare i grøft til Sjursetvatn. Den siste strekningen frå lokal veg vert i felles grøft med ny leidning frå Eidsvatnet. Kapasiteten til pumpestasjonen vert på 150 m³/t.

Overføring frå Sjursetvatnet til Litlås

For å auke overføringskapasiteten til høgdebassenget på Litlås (Mongstad) frå dagens 570 m³/t til 950 m³/t må det leggst ny pumpeleidning med større dimensjon enn dagens leidning. Ny dimensjon vert 600 mm. Den nye pumpeleidningen skal leggst langs eksisterande leidning dei første 2,5-3 km fram til Hopemyrane/Hellestveit. Her i frå skal leidningen gå mot aust der den kryssar FV 57 og først vidare via Knarvik nord og baseområdet i regulert ny veg mellom basen og raffineriområdet, til høgdebassenget på Litlås. Eksisterande pumpeleidning skal behaldast som reserveløysning ved ev. røyrbrot.

Inntak

Tabellen nedanfor gjev oversikt over spesifikke data for damtype, oppdemte vassvolum, neddemte areal, og minstevassføring i elvane nedstraums magasina. Minstevassføring skal sikrast ved å støype inn eit røyr med tilstrekkeleg dimensjon. Det skal vere regulerbar ventilstyring.

	Type dam	Høgde dam	Lengde dam	Breidde dam	Oppdemt vassvolum mm ³	Neddemt areal km ²	Minstevassføring l/s
Langavatnet / Austevatnet	Betong	1,0 m	35 m	0,5 m	0,200	0,037	24
Tykkhellervatnet	Betong	0,5 m	4 m	0,3 m	0,086	0,007	7
Eidsvatnet (eksisterande dam)	Betong	1,3 m	17,5 m	0,3 m	0,134	0,014	12
Sjursetvatnet (eksisterande dam)	Betong						

Vassveg

I tabellen nedanfor er det vist ei skjematisk oversikt over leidningstrasear for overføring av vatn frå regulerte kjelder til Mongstad. Alle leidningar skal gravast ned.

	Lengde	Diameter	Sjø/land	Sprenging /hogst	Breidde trase i anleggsfase	Revegetering
Langavatnet – Austevatnet	450 m	250 mm	Land	Ja	10 m	Ja
Langavatnet/Austevatnet – Eidsvatnet	300 m	400 mm (inntaksleidning) 315 mm (trykkleidning)	Land	Ja	10 m	Ja
Eidsvatnet - Sjursetvatnet	5700 m	560 mm	Sjø	-	-	-
	2300 m	560 mm	Land	Ja	10 m	Ja
Tykkhellervatnet – Sjursetvatnet	150 m	250 mm	Sjø	-	-	-
	2250 m	250 mm	Land	Ja	10 m	Ja
Sjursetvatnet – Litlås (høgdebasseng)	7000 m	700 mm	Land	Ja	10 m	Ja

Pumpeastasjonar

Anlegget vil inkludere totalt fire pumpeastasjonar. Kvar av desse vil ha eit arealbehov på om lag 1 daa. Det skal vere ein pumpeastasjon på Søreidet som pumpar vatn frå Austevatnet til Eidsvatnet. Denne pumpeastasjonen skal ha ein kapasitet på inntil 350 m³/t. Neste pumpeastasjon vert på Vågseidet. Denne pumpar vatn frå Eidsvatnet til Sjursetvatn. Pumpeastasjon nr. 3 skal byggast på søraustsida av Tykkhellervatn og pumpe vatn frå Tykkhellervatn til Sjursetvatn. Kapasiteten skal vere 150 m³/t. Den eksisterande pumpeastasjonen ved Sjursetvatnet pumpar vatnet til høgdebassenget på Litlås. Dette anlegget må oppgraderast med nye pumper.

Drift av anlegget

Det er lagt opp til ei optimalisert drift av pumpeastasjonane for overføring av vatn mellom dei ulike magasinane. Føremålet med dette er å ikkje overføre meir vatn frå eitt vassdrag til eit anna enn det som til ei kvar tid er nødvendig, og dermed redusere ulempene med variasjonar i vasstanden i magasinane mest mogleg.

Vassnivået i kjeldene skal overvakast kontinuerleg og overstyre pumpene automatisk og/eller manuelt etter følgjande prinsipp:

- Det er ikkje krav om minstevassføring ut frå Sjursetvatn. Ved høgt nivå i dette vatnet skal pumpestasjonane ved Eidsvatnet og Tykkhellervatnet automatisk regulerast ned i turtall og kapasitet slik at det ikkje går vatn i overløp ved Sjursetvatn.
- Fordeling mellom Eidsvatnet og Tykkhellervatnet skal vurderast ut i frå aktuell vasstand til ei kvar tid i dei to magasinane, slik at overføring prioriterast frå den kjelda der konsekvensane av endring i vasstand er minst. Til dømes vil ein ønskje å ha høgast mogleg vasstand i Eidsvatnet gjennom hekkesesongen til storlom (april – september).
- Auka overføring frå Austevatnet til Eidsvatnet er eit anna tiltak som vil vere med å sikre høgare vassnivå i Eidsvatnet dersom dette er ønskjeleg.
- I langvarige tørkeperiodar der ein står i fare for å nærme seg maksimal tillate nedtapping av magasinane skal det setjast i verk sparetiltak. Statoil Mongstad som hovudbrukar har eigne beredskapsplanar for dette.
- Pumper skal turtalregulerast slik at ønska vassmengd vert overført til ei kvar tid.
- Dagens bassengvolum på Litlås er 7000 m³. Det er planlagt å auke dette til minimum 20 000 m³, slik at ein er mindre utsatt for reduksjon/kortare stopp i vasstilførsel. Det kan også vere aktuelt å byggje eit større reservemagasin på Mongstad som sikkerheit i krisesituasjonar. Auka bassengvolum Litlås/Mongstad er ikkje omfatta av denne søknaden.

Veg

Det skal byggast ein permanent tilkomstveg til pumpehuset på Søreidet. Denne skal byggast som forlenging av eksisterande skogsbilveg og vil bli 3,5 m brei. For å bygge dammen ved Langavatnet er det behov for ein midlertidig anleggsveg. Denne skal fjernast etter anleggsfasen. Dammen i Tykkhellervatnet ligg like ved FV 57 og det må etablerast ei midlertidig avkøyrsløp og ein riggplass like ved vegen. Det vil vere behov for å komme til Langavatnet i dei periodane ein pumpar vatn over til Austevatn. Bergen- og omland friluftsråd planlegg saman med grunneigar opprusting av ein rasteplass for padlarar i same område. Vegtilkomst kan truleg samordnast med desse, sidan dei planlegg ein lett landbruksveg fram til rasteplassen. Som tilkomst til pumpestasjon ved Tykkhellervatnet vert eksisterande landbruksveg nytta. Det må byggast ein betre tilkomstveg til den nye pumpestasjonen ved Vågseidet.

Arealbruk

Arealbehovet kjem fram av tabellen nedanfor.

Inngrep	Midlertidig arealbehov (daa)	Permanent arealbehov (daa)	Ev. merknadar
Reguleringsmagasin		7	Oppdemt areal ekskl. Sjursetvatn og Eidsvatn som er som tidlegare
Inntaksområde	3	2	Dampunkt Langavatn og Tykkhellervatn + pumpestasjon
Røyrgate/tunell (vassveg)	87	26	
Riggområde	3		
Vegar	11	5	

Forholdet til offentlege planar

Kommuneplan

Dei aktuelle områda har i hovudsak status som LNF-områder i gjeldane kommuneplanar for Lindås. Tiltaksområdet omfattast av tre ulike kommunedelplanar, der éin er under utarbeiding. Det er ingen reguleringsplanar i området som vil bli påverka.

Verneplan for vassdrag

Vassdraga er ikkje verna.

Inngrepsfrie område (INON)

Tiltaksområdet ligg i inngrepsnære områder.

Andre verneområde

Miljødirektoratet arbeidar med ein nasjonal marin verneplan. Lindåsosane og Lurefjorden er som eitt av 36 områder valt ut til å vere med i fase 1 av dette planarbeidet. Det er per i dag ikkje meldt oppstart for Lindåsosane/Lurefjorden. Framdrifta for marin verneplan er forseinka i forhold til tidlegare formidla, og Miljødirektoratet ventar på signal frå Klima- og Miljøverndepartementet. Fjellangervågen vil vere ein del av det moglege verneområdet.

Eventuelle fylkesvise eller kommunale planar for småkraftverk

Fylkesdelplan for små vasskraftverk i Hordaland omfattar ikkje dei aktuelle områda for tiltaket.

EU sitt vassdirektiv

Området høyrer innunder vassregion Hordaland og vassområde Nordhordland. I følge www.vannnett.no er den økologiske tilstanden i Fensfjorden og Lindåspollen antatt å vere dårleg, og det er ein risiko for at ein ikkje når miljømåla innan 2021.

Det er utarbeidd eit høyringsnotat «Vesentlege forvaltningsspørsmål for Nordhordland vassregion», 22.6.2012. Ingen av dei aktuelle vassdraga er med her. Når det gjeld kystområder går det fram at Rosnesspollen og Lindåspollen er spesielt utsett for forureining.

Høyring og distriktsbehandling

Søknaden er behandla etter reglane i kapittel 3 i vassressurslova. Den er kunngjort og lagt ut til offentleg ettersyn. I tillegg har søknaden vore sendt lokale myndigheiter og interesseorganisasjonar, samt involverte partar for uttale. NVE var på synfaring i området den 11.9.2013 saman med representantar for tiltakshavar, Statoil, Fylkesmannen, Mattilsynet og fleire grunneigarar. Søkjar har fått høve til å kommentere høyringsuttalane.

Høyringspartane sine egne oppsummeringar er referert der slike finnast. Andre uttalar er forkorta av NVE. Fullstendige uttalar er tilgjengelege via offentleg postjournal. NVE har motteke følgjande kommentarar til søknaden:

Fylkesmannen i Hordaland har ingen merknadar når det gjeld eit framtidig marint verneområde i Lindåspollane, sidan påverknaden på dette systemet truleg vil vere minimal. Det er viktig at ålen vert sikra fri passasje både opp og ned. Dei viser også til at store variasjonar i vasstand kan redusere hekkesuksess for storlom. Perioden april – juni/juli er mest sårbar. Fylkesmannen meiner det bør vere aktuelt å krevje oppfølgjande undersøkingar av sårbare artar, spesielt storlom. Når det gjeld konsekvensar for landskap og friluftsliv meiner Fylkesmannen at dei største negative konsekvensar er knytt til Langavatnet og Austevatnet. Her vil regulering føre til at enkeltelement som våtmark, nes, øyar og viker vil endre karakter. Framkommelegheit og opplevingsverdi vil verte redusert. Fylkesmannen viser vidare til at Nordhordland generelt sett er under stort utbyggingspress. Det er difor viktig å ha fokus på langsiktig arealbruk, der omsynet til kvalitetane i landskapet står sentralt. Vurdering av nye arealinngrep må vurderast ut frå ein samla belastning på natur og miljø, og omfatte både lokalt og regionalt perspektiv.

Hordaland fylkeskommune uttalar at landskapet der dei aktuelle vatna ligg er av ein slik karakter at potensiale for funn av automatisk freda kulturminne er stort, spesielt funn frå steinalder. Det er nødvendig å gjennomføre undersøkingsplikta etter kulturminnelova § 9. Det er også potensiale for marine kulturminne og ei tilsvarende undersøking må gjerast her. Vidare viser fylkeskommunen til at fylkesdelplan for små kraftverk gjev føringar om at det ikkje skal gjevast løyve til reguleringar som inneber endra vasstand eller endra svingingar i vatn der det fins hekkande lom. Det vert også peika på at ål vil få ein vanskelegare vandringsveg til sjøen. Det vil vere viktig med avbøtande tiltak for å ta vare på hekkande lom, strandsnipe og ål dersom det vert gjeve konsesjon. Området er mykje nytta til friluftsliv. Det må sikrast at vassdraget framleis vert tilgjengeleg for kano og kajakk. Padleløypa frå Fjellangervågen via Eidsvatnet og Langavatnet til Fensfjorden er eineståande i regional samanheng. Minstevassføring og vasstand må tilpassast slik at konsekvensane vert så små som mogleg når bruken av området er stor.

Mattilsynet viser til at vassforsyning til Vabø hyttefelt ligg i området. Veg 2 i søknaden (midlertidig anleggsveg) går ut like ved vassforsyningsanlegg til Vabø hyttefelt. Anlegget forsyner 27 hytter med grunnvatn, og er utan reinsing. Vassforsyninga er difor sårbar for anleggstrafikk og anleggsarbeid på vegen. Utbyggjar må dokumentere at vassforsyninga til hyttefeltet ikkje vert skadelidande under og etter anleggsperioden. Sidan deler av det planlagde vassuttaket skal nyttast til drikkevassforsyning har Mattilsynet varsla kommunen om at dei må søkje særskilt til Mattilsynet om plangodkjenning etter drikkevassforskrifta før arbeidet startar.

Statens vegvesen har ingen merknadar til søknaden.

Norsk Ornitologisk Forening viser til at negative konsekvensar for fuglelivet vil vere knytt til dei artane som brukar vatna og strandsona som hekkeområde og til næringssøk. Spesielt hekking av storlom i Eidsvatnet vil vere kritisk trua av reguleringa. Storlom er svært sårbar for endringar i hekketida sidan den er avhengig av å ha reiret plassert like i vasskanten. Det vert anbefalt å setje som vilkår at driftsprofilen til anlegget skal syte for mest mogleg stabil vasstand i hekkeperioden frå april til juli. Andre artar som kan bli påverka er strandsnipe, fossefall og fiskemåse, men desse vil truleg tole reguleringa betre og i mindre grad vere direkte trua.

Linda Blomberg og Stein Ove Natland eig fritidseigedom som grensar mot Eidsvatnet. Dei kjøpte plassen i 2010 og nærleiken til Eidsvatnet var hovudgrunnen til at tomte og hytta vart kjøpt. Sidan vatnet er svært grunt langs tomte vil ei kvar endring av vasstanden merkast godt, og det vil bli uholdbart å opphalde seg på hytta pga. lukt som vil oppstå. Det er nytta store summer i arbeid, oppgradering og vedlikehald på eigdommen slik den er i dag, og dersom konsesjon blir gitt vil eigdommen bli verdiløst for eigarane.

Det blir vist til naturverdiar, inkl. raudlisteartar som er knytt til vatnet.

Hytteegjarane var ikkje kjent med reguleringsretten som Lindås kommune viser til i søknaden. Dette vart det ikkje opplyst om då eigdommen vart kjøpt i 2010.

Ber om at NVE forstår at tiltaket ikkje berre vil ha konsekvensar for naturen og raudlisteartane, men også for privatpersonar som har området som ein viktig stad for rekreasjon.

Trond Hogne Fjellanger Nyttar Eidsvatnet som drikkevatt, og lurar på korleis dette vil bli når ein no vil pumpe vatn frå andre vatn inn i Eidsvatnet. Har vore i kontakt med kommunen og ser påkopling til kommunal drikkevasskjelde som eit alternativ.

Ingvar Skaug har også nytta Eidsvatnet som drikkevatt, og lurar på om vatnet framleis vil vere godkjent til dette føremål når vatn frå andre vatn skal overførast. Ser også kommunalt drikkevatt som eit alternativ.

Elin H. Fanebust er ueinig med kommunen sin definisjon av normalvasstand i Eidsvatnet. Viser til at Lindåspollane er kandidat til marint verneområde og at det blir arbeidd med ein søknad til UNESCO der Lindåspollane inngår som del av søknadsgrunnlaget. Fanebust meiner dei omsøkte reguleringane er uforeinlege med status som marint verneområde. Viser også til miljøaspektet ved å fjerne oksygenrikt ferskvatt frå Fjellangerpollen.

Fanebust viser til Eidsvatnet som eit vatn nær folk. Dette ligg like ved hovudvegen, har fleire hytter i strandlina og er mykje brukt til bading og skøyting. Meiner det er urimeleg å regulere dette vatnet så hardt, når det er det vatnet som er viktigast for lokalbefolkninga.

Grunneigarlag ved Tykkhellervatnet (uttale sendt til kommunen før NVE si høyring) er i mot ei heving av Tykkhellervatnet på 1,5 m. Dei meiner dette vil gå utover dyrka areal og også eit pumpehus for drikkevatt. Det vert også vist til at vatnet er mykje nytta til friluftsliv med både robåt og kano, det vert fiska frå båt og land og vatnet er nytta til bading. Fleire grunneigarar har opparbeidd private bade plassar og der er også bade plass for allmenta. Vatnet er nytta som beite for svaner og er hekkeplass for ender. Ål går opp i vatnet og oter vandrar mellom sjø og vatn. Det vert hevda at det var hekkande storlom i vatnet i 2011. Når det kjem til senking av vatnet meiner grunneigarane at dette vil gje svært dårlege forhold for fisken i vatnet. Grunneigarane meiner likevel at vasstand kan hevast inntil 20 cm over eksisterande dam, som er avtala med Statoil. Dei meiner også at vatnet kan senkast med ein meter frå denne koten. Det vert sett som føresetnad at pumpekapasiteten vert monaleg større

enn i dag. Den bør aukast frå 100 m³/t til over 500 m³/t. Ved å auke ny pumpekapasitet frå Eidsvatn tilsvarande vil ein kunne halde Sjursetvatn fullt ei stund etter starten på ein eventuell tørkeperiode.

Søkar sine kommentarar til høyringsuttalane

Lindås kommune kommenterte høyringsuttalane i brev av 17.9.2013:

- 1 *Statens vegvesen. I si vurdering har dei ingen vesentlege merknader til søknaden om uttak av industrivatn til Mongstad.*
- 2 *Trond Hogne Fjellanger. Han stiller spørsmål om overføring av vatn til Eidsvatn, som han nyttar som vasskjelde, kan setja ned kvaliteten på vatnet, og dermed gjera bruken som drikkevatn usikker. Vår kommentar: Uti frå det vi kjenner til er ikke Eidsvatnet godkjent som drikkevatn, m.a. p.g.a. fargetal og bakterieinnhald. Mattilsynet sitt krav vil i tilfelle sannsynlegvis krevja fullreinsing, og med hygienisk tilleggsbarriere, for å bli godkjent. I alle høve kan eigedommen enkelt verta tilknytt kommunalt vassverk.*
- 3 *Ingvar Skauge. Han og nyttar i dag vatn frå Eidsvatn som drikkevatn. Våre kommentarar vert dermed dei same som for nr. 2. Om kommunen vil kosta kommunalt drikkevatn tilkopla får verta ei ev. oppgjerssak i eit ev. skjønn.*
- 4 *Norsk Ornitologisk Foreining. Vår kommentar: Vi meiner at vår utgreiing i søknaden, -for dette området, er godt beskrive og at dei avbøtande tiltak som er føreskrivne med køyremonster og drift, høgst sannsynleg vil ivareta omsyna, også til storlomen.*
- 5 *Mattilsynet. Mattilsynet sitt ansvarsområde er i hovudsak vatn som drikkevatn. For ev. uttak av drikkevatn, som del av industrivassmengda, vil vi førehalda oss til Mattilsynet sine krav og pålegg. (nemnd under pkt. 2) Når det gjeld drikkevatnet til Vabø hyttelag må omsynet til borehol og nedslagsfelt innarbeidast i ev. tilbodsbeskriving for anleggsveg og ferdsel med maskiner og utstyr og personell. Dette vil bli gjort.*
- 6 *Linda Blomberg og Stein Ove Natland: Dei to eigarane tek opp ulike problemstillingar i høve fritidseigedommen sin, som dei forøvrig berre har eigd sidan 2010. Når det gjeld rettar til regulering, har seljar visse forpliktingar om å gje informasjon til kjøpar om slike tilhøve, og kjøpar har og eit visst ansvar for å skaffa fram opplysningar, i dette tilfelle- og frå kommunen, ved kjøpsituasjonen. Det som vidare er nemnd om raudlisteartar, har vi kommentert under pkt. 4. Dei øvrige merknadene går, - etter vårt syn, på å underbygga eit ev. erstatningskrav dersom søknaden om å tillate ei ytterlegare ned-regulering av Eidsvatnet vert imøtekomen. Vi syner i den samanheng til eit ev. friviljug skjønn og erstatningsoppgjær. (Ev ei ekspropriasjons-sak).*
- 7 *Elin H Fanebust: Vedkomande har skriva eit ni-siders merknadsbrev, delt i tre hovudavsnitt. Vår kommentar: **Del 1** omhandlar ulovleg oppdemming i 2009. Vi meiner den saka er gjennomarbeidd og vart til sist anka av vedkomande til OED, der den i dag ligg. Der har vore ein etter vårt syn grundig dialog mellom LK og NVE i høve saka, NVE sin dåverande sakshandsamar var på to synfaringar, og*

NVE har gitt si endelege innstilling. Vi finn difor ikkje å kommentera denne delen ytterlegare. **Del 2 gjeld konsesjonssøknaden om uttak av industrivatn.** Der kjem E.H.F med påstand om grunneigarlaget på Fjellanger sine manglande rettar til nedtapping av vatnet. Vi har ingen kommentar til det utan at kommunen til no leigar Fjellangergardane sine rettar for uttak av industrivatn. Forøvrig kjenner vi godt til argumentasjonen som EHF også brukar under del 1. Under overskrifta Nasjonal marin verneplan,- Lindåspollane, kjem EHF med ei rekkje påstandar om tilhøva i Fjellangerpollen. Vår kommentar: Vi har kjennskap til tilhøva i Lindåsosane og Fjellangerpollen frå langt attende, og der universitet i Bergen har føreteke undersøkingar gjennom mange ti-år, mellom anna i 1992 og siste i 2005 på oppdrag for LK (Vestbio). Resultat frå desse rapportane er innebygd i konsesjonssøknaden, og avkreftar påstandane EHF kjem med. Når det vidare gjeld elva frå Eidsvatn, har den, - etter vårt skjønn, aldri ført sjøaure opp i vatnet. Den var og tørrlagt i lange periodar før dammen vart reparert, då vatnet tidvis rann under og gjennom den øydelagde steindammen. Så kjem EHF med ein del råd om alternativ produksjon av industrivatn, for eksempel frå sjøvatn, og som vi har godt kjennskap til, men som foreløpig ikkje er aktuelt, m.a. på grunn av usikker kvalitet på råvatnet, dvs. sjøvatnet i Fensfiorden.

Siste del av merknadene, side 8-9, kjem EHF med ein del grove skuldingar mot m.a. underteikna prosjektleiar, og representant for grunneigarlaget på Fjellanger. At grunneigarlaget har følt seg provosert heilt frå saka om reparasjon av dammen, er forståeleg, og at dei i brevform til kommunen påpeikar at store areal av den grunne del av vatnet er forureina av avfall frå sagbruket som familien Holmås-Fanebust har drive i fleire ti-år, måtte kunne forventast i denne saka. NVE sin sakshandsamar, (Ole Per Schei) registrerte sjølv desse tilhøva under synfaringa i saka om dammen, og der vi og såg på den omtala gamleveggen frå Vågseidet mot aust, frå tidlegare hundreår, og som ligg like innafor det "dumpa" sagbruksavfallet. Utfalla mot meg som prosjektleiar ønskjer eg ikkje å kommentera vidare, her. Konklusjon: Lindås kommune er kjend med det meste av EHF sin argumentasjon frå tidlegare, og m.a. meddelt henne at påstandane om grunneigarlaget sine manglande rettar ev. høyrer heime i rettsalen. Det samla merknadsomfanget frå EHF er nærast altomfattande for den aktuelle delen av konsesjonssøknaden. Dette er ein av grunnane til at det er utarbeidd eit så omfattande søknadsdokument, av ekstern fagkompetanse og med ekstern dokumentasjon. Dersom NVE vurderer at svar og dokumentasjon på einskildpunkt ikkje er utdjupande nok i søknaden, så ønskjer vi sjølvsagt ein dialog på dette, slik som omsnakka på synfaringa.

- 8 Uttale frå Fylkeskommunen: Fylkeskommunen sitt ansvarsområde er m.a. kulturminner, ålmenne interesser, og høvet til friluftsliv. Når det gjeld kulturminner har vi motteke varsel om arkeologiske undersøkingar med tilvising til kulturminnelova, § 9. Vi har og motteke eit kostnadsoppsett på om lag 1 mill. som søkjar må kosta. Dette har vi sjølvsagt akseptert. Når det gjeld biologisk mangfald, og særleg hekkande lom, er det kommentert før i vår kommentar under pkt. 4. Vi merkar oss elles det som fylkeskommunen skriv i høve til for eksempel ål. Når det gjeld høvet til friluftsliv, meiner vi det er belyst tilstrekkeleg i vår søknad.
- 9 Fylkesmannen i Hordaland: Dette er ein omfattande merknad og der Fm tilrår primært at tiltaket vert regulert etter Pbl-lova. Det har søkjar teke høgde for at kan skje, men i samråd med eiga planavdeling valde ein søknad etter Vassressurs -lova. At aktuelle høyringspartar er og blir høyrd, og såleis er sikra medverknad, meiner vi er, - og vert godt ivareteke. I sine

merknader peikar Fm på ei rekkje sektorkrav. Eit område som kartgrunnlaget - meiner Fm ikkje er godt nok i søknaden. Dette vil bli teke som følge i det vidare arbeidet. Det gjeld både oversikts- og detaljkart. Fm skriv vidare at dei mest negative konsekvensane for landskap og friluftsliv er knytt til regulering av Langavatn og Austevatn, og at avbøtande tiltak (og omtala i søknaden), vert innarbeida som vilkår i ein ev. konsesjon. Vi meiner at vi i søknaden langt på veg stettar det Fm skriv, men vil nøye ha auga på Fm sine synspunkt i merknadsbrevet, - i det vidare arbeidet.

- 10 Det kom allereie i 2012 ein merknad frå grunneigarane for Tykkhellevatnet, sendt direkte til kommunen. (Kopi av brevet levert repr. for NVE på synsfaringsmøtet, 12.09.2013). Mange av merknadene blei allereie teke omsyn til i utarbeiding av søknaden, m.a. dette med reg.høgda, - opp. Generelt går grunneigarane i mot ytterlegare regulering enn det som i dag er avtala med Statoil Mongstad, og grunngevingane er i hovudsak mindre attraktiv bruk av vatnet til bading, fiske, ol. Likevel vil dei godkjenne ei viss regulering, 20 cm opp på eksisterande dam, og med 1 m ned, rekna frå ny dam-topp. Dei forutset og ei relativt stor pumpe (500 m³/t) som kan overføra mykje vatn til Sjursetvatn, i sterke nedbørsperiodar, og forutsett at det er "plass" i Sjursetvatn. Her må føyast til at dette ikkje erstattar omsøkt magasinstorleik som må kunne nyttast i det "tørre året".

NVEs vurdering

Hydrologiske verknader av utbygginga

Dei aktuelle vasskjeldene er typiske kystnære vassdrag med høg vassføring i vinterhalvåret og låg om sommaren. Det er korte bekkestrekingar mellom utløpa frå vatna og fjorden. Det er lagt opp til ei minstevassføring på 5 % av middelvassføringa i alle elveløp som vert fråført vatn. Frå Sjursetvatnet vert det ikkje slept minstevassføring i dag, og det er heller ikkje planar om å endre på dette.

Det samla nedbørfeltet som vil bli påverka er 15,4 km² og har ei middelvassføring på 0,995 m³/s. Felldata for kvart delfelt kjem fram av tabellen under.

Delfelt	Felt (km ²)	Årstilsig (Mm ³)	Årstilsig (m ³ /s)	Årstilsig (l/s/km ²)	Årstilsig (mm)
Austevatn + Langavatn	6,7	15,00	0,476	71,0	2239
Eidsvatn	3,5	7,34	0,233	66,5	2097
Tykkhellevatn	2,5	4,51	0,143	57,2	1804
Sjursetvatn	2,7	4,53	0,144	53,2	1678
Totalt	15,4	31,38	0,995	64,6	2038

Gjennomsnittleg forbruk til Statoil Mongstad ligg i dag på om lag 450 m³/t. Det samla behovet for Statoil Mongstad i framtida er anslått til 565 m³/t, og med ca. 25 % påslag for usikkerheit til 700 m³/t. Utover dette er det også teke høgde for ekstra uttak til Mongstadbase og Mongstad Vekst på 100 m³/t og ein auke av uttaket for drikkevassforsyning på 150 m³/t. Totalt er det planlagt for eit samla framtidig behov på 950 m³/t, eller 264 l/s. Eit gjennomsnittleg vassuttak på 264 l/s gjev eit totalt forbruk over året på 8,3 mill. m³, medan gjennomsnittleg årstilsig til alle vasskjeldene er ca. 31 mill. m³. Det er søkt om å sleppe ei minstevassføring på 5 % av middelvassføringa ut i frå alle magasina. Sjursetvatn har ei eldre regulering utan krav til minstevassføring.

Ut i frå samanlikningsstasjonen er det gjort analyser som viser at med kontinuerleg tapping av 950 m³/t frå magasina vil ein i berre 1 av 78 år oppleve at vasstilgangen er for liten. Dette gjaldt for 1974 som var det tørraste året i måleserien. Det vil i realiteten ikkje vere snakk om å tappe maksimalt heile året, så dette bildet er ikkje heilt realistisk. Restfelta til magasina er små og elvestrekningen til fjorden stort sett kort. Det vil difor i hovudsak vere minstevassføring som renn på desse strekningane. Det vil som følgje av tiltaket kunne bli noko mindre flaum ut av Eidsvatnet, Langavatnet, Austevatnet og Tykkhellervatnet, medan flaumvassføringa ut frå Sjursetvatnet vil auke. Det er her snakk om minimale endringar og dei vil truleg ikkje vere merkbare.

Kostnader

Det er opplyst at utbygginga vil medføre ein kostand på 227,1 millionar kroner NVE har ikkje kontrollert dette talet.

Naturmangfald

Akvatisk miljø

Det finns ål og aure i Eidsvatnet, Austevatnet, Langavatnet, og Tykkhellervatnet. I Tykkhellervatnet er det også registrert røye. Ål er lista som kritisk trua (CR) på norsk raudliste 2010. Det vert i dag ikkje drive noko utstrekkt fiske i vatna.

Sjøaure kan truleg stå i utløpet og nedre delar av bekkane ut frå Langavatnet, Eidsvatnet og Tykkhellervatn. Dei aktuelle strekningane er svært korte og det er få hølar med eigna gyte substrat. Ingen av vassdraga er å rekne som anadrome sjølv om det i periodar med stor vassføring truleg vil vere mogleg for sjøaure å vandre opp i Langavatn. NVE vurderer at vassdraga har låg verdi for anadrom fisk.

Når det gjeld innlandsaure så har elva som renn ut i Austevatnet ved Fjellsende god kvalitet som gytebekk. Det er også mogleg at elva mellom Austevatnet og Langavatnet fungerer som gytebekk. NVE vurderer at elva mellom Austevatn og Langavatnet vil miste sin funksjon som gytebekk etter utbygging ved at vasstraumen vert snudd, ev. opphøyrer. Den viktigaste gytebekken ved Fjellsende vil vere intakt og vil truleg sikre tilstrekkeleg gyteareal og rekruttering til Austevatnet og Langavatnet. Også bekkane som renn ut i sørenden av Tykkhellervatnet og i sørenden av Eidsvatnet er eigna som gytebekk. Desse bekkane vil framleis vere tilgjengelege for oppvandring av fisk.

Ei auke i reguleringa av Tykkhellervatnet på 1m vil truleg i liten grad endre forholda for røye. Det er i miljørapporten ikkje gjort vurdering av botndyrfauna i området.

Ål er kritisk trua på norsk raudliste på grunn av ein svært stor nedgang i populasjonen dei siste åra. Ålen brukar vassdrag og innsjøar som oppvekst- og leveområde før dei trekk ut i saltvatn og vidare til havområda kring Sargasso for å gyte. Ål er svært god på å komme seg oppover i vassdrag. Den kan komme seg forbi hinder som er umoglege for laks og aure, ved å klatre/åle seg fram i terrenget. På veg

ut av vassdraget igjen kan ålen vere sårbar for å hamne i inntaket til overføringsleidningane. Den er også sårbar for redusert vassføring på vegen ut til sjøen. Det fins i dag løysingar som kan hjelpe ålen både opp og ned i vassdrag. NVE meiner at dette er avbøtande tiltak som bør brukast for å sikre vandringsvegen for ål. Ei tilstrekkeleg minstevassføring i elveløp mellom innsjøar og ned til sjøen er også nødvendig.

Tykkhellervatnet renn naturleg ut i Rossnesvågen. Indre deler av Rossnesvågen er i Naturbase registrert som ein lokalt viktig mudderbotn. Som følge av tiltaket vil det bli noko mindre avrenning frå Tykkhellervatnet. Det vil i større grad enn normalt vere låg vassføring i elva. Også flaumar vil kunne bli noko redusert, men dette er truleg berre marginalt. NVE kan ikkje sjå at tiltaket vil påverke botnforholda i Rossnesvågen og det vil framleis vere ein viss tilførsel av ferskvatn til vågen.

Terrestrisk miljø

Det omsøkte tiltaket har eit stort influensområde med varierte naturforhold. Langs vatna finn ein både kulturmark, barskog og lauvskog. Norconsult har utarbeidd ein rapport om konsekvensar for biologisk mangfald i området. Det er ikkje registrert verdifulle naturtypar i det aktuelle området. Dette er grunngeve med at vegetasjonen i området er prega av ein fattig berggrunn og at tidlegare kulturpåverknad i utmark no har stoppa. Skogen i området er ganske ung og innmarksbeiter er gjødsla. Innsjøane er næringsfattige og omgitt av svaberg og myrvegetasjon eller vanlege våtmarksartar. Norconsult trekk likevel fram eitt område som vert vurdert viktigare enn andre. Dette er Vaulane, området med kanalen/elva mellom Langavatnet og Austevatnet. Svartorsumpen her vert framheva som eit område der fleire naturtypar, både terrestre og akvatiske møtast. Dette området kunne vore vurdert som viktig gråor-heggskog, svartorutforming. Det er ikkje grunngeve kvifor dette ikkje er gjort, men truleg er det på grunn av eit lite areal. Dette er eit område som fungerer som landskapsøkologisk korridor og er gjeve noko høgare verdi enn tilstøtande område. Biologisk mangfald i slike sumpskogar er ofte stort. Ved ei heving av vasspegelen i Langavatnet får ein felles vasspegel med Austevatnet. Dette fører til at vatnet vil renne motsett veg av i dag. Kanalen mellom vatna vil flaume over og sumpskogen vil truleg forsvinne. NVE ser at dette kan vere uheldig for biologisk mangfald, men området er undersøkt av biologar og det er ikkje funne raudlista artar. Norconsult har som nemnt ovanfor valt å ikkje skilje ut området som ein eigen naturtype og NVE vurderer difor verdien som noko avgrensa.

Det er ikkje registrert raudlista karplanter, mosar eller lav i området. Norconsult vurderer ut i frå geologi, klima, vegetasjonstypar, tidlegare registreringar og synfaring at sannsynet for å finne raudlista karplanter, mose og lav som liten.

Det er registrert hekkande storlom i Eidsvatnet, og den er registrert som næringsssøkande i Austevatnet. Denne arten er nær trua (NT) på norsk raudliste. I følge Fylkesmannen fins det ikkje fleire enn fem par storlom i låglandet i Hordaland. Storlommen hekkar gjerne på små holmar i innsjøar eller nær vasskanten på uforstyrta stadar. Storlommen er avhengig av at avstanden til vatnet ikkje vert for stor. Den bevegar seg dårleg på land og blir difor svært sårbar dersom avstanden til vatnet vert for lang. Storlommen klarar heller ikkje å ta av i frå land, men er avhengig av å komme ut på vatnet for å klare dette.

På grunn av storlommen sitt val av hekkehabitat er den svært sårbar for endringar i vasstand gjennom hekkesesongen. Aukar vasstanden er det fare for at reirplassen kjem under vatn. Vert vasstanden låg, er det fare for at avstanden til vatnet vert så stor at storlommen kjenner seg utrygg og forlet reiret. Det planlagde tiltaket er eit kontinuerleg uttak av vatn til industri og drikkevatt. Dette er ein bruk av vassressursen som ikkje kan stengast av i periodar, slik ein til dømes kan gjere med eit kraftverk. Det bør likevel gjerast forsøk på å manøvrere dei magasinane ein har til rådighet slik at variasjonen i

vasstand i Eidsvatnet vert så liten som mogleg gjennom hekketida frå april til juli, jf. også uttale frå Fylkesmannen i Hordaland og Norsk ornitologisk foreining. Det mellom anna i Skottland gjort fleire forsøk med å etablere hekkeflåtar for storlom, og dette med gode resultat. Dette er også gjort nokre få stadar i Noreg, men det finns foreløpig ikkje noko registreringar av hekkesuksess, som vi kjenner til. Hekkeflåtar er eit enkelt avbøtande tiltak som med fordel kan prøvast ut i større grad også i Noreg.

Strandsnipe (NT) er registrert ved alle vatna. Denne fuglen er kommen på raudlista på grunn av bestandsnedgang, hovudsakleg i Sverige. I Noreg og på Vestlandet er dette ein talrik fugl, som er nært knytt til vatn. Den hekkar langs vasskanten og driv også næringssøk på grunne områder. Som storlommen vil den kunne bli påverka av plutselege og store vasstandsendingar i hekkesesongen. NVE vurderer likevel at det planlagde tiltaket ikkje vil vere avgjerande for den lokale bestanden av strandsnipe.

Det er registrert yngleområde for oter (*Lutra lutra*) i nordenden av Langavatnet. Oteren er eit semi-akvatisk rovdyr. Arten er i dag sårbar (VU) på norsk raudliste. Det vart tidlegare drive jakt på oteren for pelsen si skuld. Oter vart av mange også rekna som skadedyr som tok for seg av fisk i fjord og vassdrag. Etter at oteren vart freda og no har hamna på raudlista har ein sett ein auke i bestanden mange stadar. Oteren held seg stort sett nær vatn og hiet har han gjerne i holer i vasskanten. Desse har ofte inngang under vatn. Etter NVE si vurdering vil oteren i større grad kunne tilpasse seg endringar i vasstanden enn til dømes storlom.

Det er fleire registreringar av hekkande hønehauk (NT) ved Søreidet der det er planlagt ein ny pumpestasjon. Norconsult opplyser at det ikkje vart funne reir på deira synfaring og at registreringane er gamle. Hønehauken er ein sky fugl som ikkje toler å bli forstyrta i hekkinga. Anleggsarbeid i hekketida vil difor kunne skremme vekk ev. hønehauk som gjer forsøk på hekking. Registreringane av hekking er gamle og det er uvisst om hønehauken framleis nyttar lokaliteten. I ein driftsfase vil ikkje ev. hønehauk bli forstyrta. NVE vurderer det difor som lite truleg at tiltaket vil påverke førekomst av hønehauk.

Nasjonal marin verneplan

Eidsvatnet har utløp i Fjellangervågen, inst i Lindåspollane. Dette området er aktuelt i samband med Nasjonal marin verneplan. Lurefjorden og Lindåspollane er anbefalt som marint verneområde i kategori «Poller» av rådgjevande utval for marin verneplan. Pollar har begrensa utskifting av vatn og fungerer som små særigne økosystem. Både vassøyla og sjøbotn er inkludert i verneverdiane og vasskvalitet og straumforhold har stor betydning for verneverdiane. Elin H. Fanebust, som er grunneigar ved Eidsvatnet er uroa over at det planlagde tiltaket vil endre så mykje på forholda i Lindåspollane at området ikkje lenger vil vere aktuelt for vern. Som følgje av det planlagde tiltaket vil tilførselen av ferskvatn til Fjellangervågen reduserast med mellom 5 og 10 %. Denne relativt begrensa reduksjonen av ferskvatn vil truleg ikkje påverke vasskvaliteten. Det skal leggast ny vassleidning på sjøbotn. Dette inneber ikkje graving og arealbeslaget vil vere avgrensa. NVE deler difor Fylkesmannen si vurdering av at tiltaket ikkje vil påverke desse områda nemneverdig og at det difor ikkje vil vere avgjerande for ev. vernestatus. Etter det NVE kjenner til er denne verneplanen framleis under utarbeiding.

Forholdet til naturmangfaldlova

Alle instansar med myndigheit innan forvaltning av natur, eller som tek avgjersler som har verknad for naturen, er pliktige etter naturmangfaldlova § 7 å vurdere det planlagde tiltaket opp mot naturmangfaldlova sine relevante paragrafar. I NVE si vurdering av søknaden om vassuttak og

regulering av Sjursetvatnet, Tykkhellervatnet, Eidsvatnet, Austevatnet og Langavatnet legg vi til grunn prinsippa i §§ 8-12 samt forvaltningsmåla i naturmangfaldlova §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfaldet og effekt av ev. påverknad er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høyringsuttalar, samt NVE sine egne erfaringar. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelege databasar som Naturbase og Artskart den 12.8.2014. Etter NVEs vurdering er det innhenta tilstrekkeleg informasjon til å kunne fatte vedtak, samt for å vurdere tiltaket sitt omfang og verknadar på det biologiske mangfaldet. Samla sett meiner NVE at kunnskapsgrunnlag er godt nok utgreidd, jamfør naturmangfaldlova § 8.

I influensområdet til Tykkhellervatnet, Langevatnet, Austevatnet og Eidsvatnet fins det ål (CR) storlom (NT), strandsnipe (NT) og oter (VU). Ei eventuell utbygging som omsøkt vil etter NVE si meining ikkje vere i konflikt med forvaltningsmålet for naturtypar og økosystem gjeve i naturmangfaldlova § 4 eller forvaltningsmålet for artar i naturmangfaldlova § 5 gitt at avbøtande tiltak for å sikre vandringsvegen for ål og hekkemoglegheit for storlom vert gjennomført.

NVE har også sett påverknaden frå det omsøkte tiltaket i samanheng med anna påverknad på naturtypane, artane og økosystemet. Den samla belastninga på økosystemet og naturmangfaldet er såleis vurdert, jamfør naturmangfaldlova § 10. Den samla belastninga vurderast til ikkje å være så stor at den er avgjerande for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering føreligg det tilstrekkeleg kunnskap om verknadar tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE meiner at naturmangfaldlova § 9 (føre-var-prinsippet) ikkje skal tillegast særleg vekt.

Avbøtande tiltak og utforminga av tiltaket vil bli spesifisert nærare i våre merknadar til vilkår dersom det vert gjeve konsesjon. I tråd med naturmangfaldlova §§ 11-12, vil det vere tiltakshavar som ber kostnadane av dette.

Landskap

I samband med søknaden har Norconsult utarbeidd ein rapport som omhandlar landskapsverdiar i området og konsekvensar for desse. Sjursetvatnet, Tykkhellervatnet, Langavatnet, Eidsvatnet og Austevatnet ligg i landskapsregionane kystbygdene på Vestlandet og ytre kystbygder på Vestlandet. Prosjektet omfattar fem nedbørfelt og såleis eit relativt stort område. Topografien i området med kuppert terreng og åslandskap gjer til at landskapet vert delt opp i mange mindre landskapsrom med ulike kvalitetar.

Tykkhellervatnet

Tykkhellervatnet ligg nedsenka i eit omkringliggende åslandskap, men vidarefører likevel topografiske karaktertrekk frå Rossnesvågen. Langs vatnet finn ein fleire stadar karakteristiske sva og bergkollar. Sjølve forma på vatnet, med eit smalt midtparti, mange vikar og bukter og åsryggar og kollar rundt vatnet gjer at det vert danna små lukka landskapsrom fleire stadar rundt vatnet.

Ein variert berggrunn og mykje nedbør gjer at landskapet sommarstid framstår som grønt og frodig. I sørenden av vatnet er vegetasjonen dominert av granfelt medan den i nord varierer mellom kulturmark og felt med bjørk- og grantre. Nokre stadar også edellauvtre. På Rossnes og Tykkheller ligg det fleire gardar, men alle i noko avstand frå vatnet. Norconsult vurderer landskapsområdet samla som vanleg for området/regionen (låg verdi), men enkeltelement knytt til forma på vatnet og mindre landskapsrom langs vasskanten har fått middels verdi.

Austevatnet, Langavatnet og Eidsvatnet

Dei tre vatna ligg nedsenka mellom låge åsryggar som følgjer Bergensbuene. Det er generelt tett vegetasjon i området og mindre karaktertrekk blir difor lite framtrédande. Sjøelve strandlinja rundt vatna er variert med sva, bergkollar, små viker, pollar og nes. Små holmar ute i vatnet bidreg også til denne variasjonen.

Åslandskapet rundt vatna er dominert av oseaniske bjørke- og furuskogar med innslag av edellauvtre. Den varierte berggrunnen saman med mykje nedbør bidreg til ein variert vegetasjon. Det er lite jordbruksareal i området, men noko fins det sør for Austevatnet. Busetnad er ikkje dominerande i dette landskapsområdet. Norconsult vurderer landskapsområdet samla som vanleg for området/regionen (låg verdi). Dei trekk likevel fram nokre enkeltelement som vert gjeve middels verdi. Dette er små landskapsrom rundt vatna som inkluderer sva og bergkollar langs vatna, små viker, pollar, tangar og nes og den lange, smale kilen i Langavatnet. Også kulturmarka ved sørenden av Austevatnet er gitt middels verdi på grunn av det visuelle samspelet med vatnet. Våtmarka og holmane i nordenden av Austevatnet, bekken mellom Austevatnet og Langavatnet, det smalaste sundet i Langavatnet og utløpet frå Langavatnet er vurdert å ha stor verdi. Dette er fordi dei skil seg ut i eit større område.

Reguleringa av vatna vil føre til endringar i landskapsbildet som følgje av ei tørrlagt reguleringssone når vatna blir senka (Langavatnet er ikkje planlagt senka) og at ein får neddemt areal, som i dag ikkje er dekt med vatn når magasina er fulle. Ein vil også få mindre vassføring i dei naturlege utløpselvene frå desse vatna, ved at det omsøkte vassuttaket vert ført ein anna veg. I tillegg vil det vere knytt fysiske inngrep i forma av hjelpeanlegg til desse reguleringane. Dette inkluderer veg til pumpehus ved Eidsvatnet/Austevatnet, midlertidig veg til dam ved Langavatnet, røyrleidning frå Tykkhellervatn til Sjursetvatn, røyrleidning frå Eidsvatnet til Sjursetvatn, røyrleidning frå Austevatn til Eidsvatnet, røyrleidning frå Sjursetvatn til Litlås, dam ved Langavatnet og Tykkhellervatn, pumpestasjon ved Søreidet, Vågseidet og Tykkhellervatn, pumpeanlegg mellom Langavatn og Austevatn. Nedanfor er konsekvensane for kvar enkelt vatn vurdert:

Tykkhellervatnet

Dammen skal byggast i nordenden av vatnet like ved Fv 57. Ei begrensa høgde (0,5 m) og nærleiken til eksisterande infrastruktur gjer at NVE ikkje vurderer denne til å prege landskapsbilete i stor grad. Vatnet skal demmast opp 0,5 m og senkast 1 m i forhold til normalvasstand. Oppdemminga vil kunne dekke over verdifulle enkeltelement i landskapet rundt vatnet. Senkinga av vatnet vil på grunne stadar blottlegge noko meir strandlinje enn det som er tilfelle i dag. Samla sett ser ikkje NVE at dette skal vere øydeleggende for landskapsverdien til vatnet og områda rundt.

Langavatnet

Langavatnet er planlagt med 1 m oppdemming og ikkje noko senking. Dette vatnet har større landskapskvalitetar enn Tykkhellervatnet. Vatnet si karakteristiske form er synleg i eit større landskapsrom. Den endra vasstanden som følgje av tiltaket vil i hovudsak påverke våtmarksområder i sør- og nordenden av vatnet. Vatnet renn ut i Fensfjorden gjennom ei kort elv. Sidan avløpet til vatnet er planlagt å gå andre vegen over i Austevatnet vil det i utløpselva til Fensfjorden berre gå minstevassføring. Denne korte elvestrekninga inneheld fleire mindre fossar og stryk. Desse kvalitetane vil misse sine naturlege vasstandsvariasjonar og bli tydeleg prega av at det no berre skal gå minstevassføring og ev. overlaup her. Like før utløpselva vert det etablert ein mindre dam for å hindre vatnet i å renne ut her. Inn til denne dammen er det også planlagt ein midlertidig veg. Tiltaka kjem i eit urørt område og dette vil etter NVE si meining vere med på å redusere landskapskvalitetane.

Austevatnet

Austevatnet skal demmast opp 0,3 m og senkast 1,3 m i forhold til dagens normalvasstand. Austevatnet innehar kvalitetar ved at det dannar eit samanhengande innsjø/elvesystem saman med Langevatnet og vidare ut til Fensfjorden. Vatnet ligg likevel nedsenka i terrenget og er ikkje synleg på lang avstand. I nordvest og ved utløpet frå Stortjørna i aust, vil to våtmarker og to holmar bli påverka. Oppdemminga av Austevatnet er redusert frå 1 m, som er utgreidd av Norconsult, til 0,3 m i søknaden. NVE ser at dette vil vere med på å redusere ulempene for dei sårbare områda betrakteleg.

Eidsvatnet

Eidsvatnet skal tappast 0,6 m og demmast opp 0,4 m. Delar av Eidsvatnet ligg inngrepsnært med busetnad, veg og fritidsbustadar nær vatnet. Vasstandsendingane som her er omsøkt er relativt avgrensa og truleg også innanfor den naturlege vasstandsvariasjonen i vatnet. Eidsvatn ligg nedsenka i terrenget og er i liten grad eksponert i eit større landskapsrom. I flattliggande område kring naturleg vasstand vil ein kunne oppleve at noko areal vert sett under vatn, eller at ny botn vert avdekka i spesielt tørre periodar. Pumpehus og røyrledning over Søreidet til Austevatn er vurdert å gi små konsekvensar, då dette er små konstruksjonar og røyrtraseen vil gro igjen i etterkant. Fram til dette pumpehuset vil det også bli etablert permanent veg. Denne vil følgje eksisterande skogsveg og ein vil difor unngå nye sår i landskapet som følgje av hogst. Standarden på vegen vert utbetra og den vil dermed verte noko meir synleg i terrenget. Slik NVE ser det vil vasstanden i Eidsvatnet truleg verte meir stabil, på HRV, enn det den er i dag. Dette vatnet skal vere ein buffer og endringane her vil skje etter at ein har tappa Austevatn og Langavatn ned så langt det går. NVE meiner difor at konsekvensen for landskapet knytt til ei regulering av Eidsvatnet vil vere beskjeden.

Sjursetvatn

Dette vatnet er i dag regulert mellom kote 12 og kote 18 med ei senking på 4 m og ei oppdemming på 2 m. Det er ikkje søkt om endringar her. På grunn av at dagens vassforsyninga til Mongstad er marginal er heile senkinga i bruk, også i normalt våte år. Dette skapar ei tydeleg reguleringszone kring vatnet i dag, noko som kan opplevast som skjemmaende i landskapet. Med den utvidinga av vassforsyninga som er omsøkt, er det eit mål at vasstanden i Sjursetvatnet i mykje større grad enn i dag skal haldast på eit høgt nivå, og det er berre i svært tørre år ein vil oppleve senking ned mot kote 12. Dette vil vere positivt for vatnet sin verdi i landskapet. Det vert i dag ikkje sleppt minstevassføring frå Sjursetvatn og det er sjeldan overløp. Det er kort veg frå Sjursetvatnet til sjøen og bekken renn i ei ur og er difor ikkje noko verdifult element i landskapet.

Friluftsliv og brukarinteresser

Fjellangervågen, Eidsvatnet, Austevatnet og Langavatnet er registrert som regionalt viktige friluftsområder gjennom ei kartlegging utført av Hordaland fylkeskommune. Padling, fritidsfiske, turgåing og bading er viktige aktivitetar i området. I tillegg til lokalbefolkninga, er det opplyst at også ein del reiselivsbedrifter nyttar desse moglegheitene.

Ein av kvalitetane som truleg er mest unik for regionen er ei samanhengane padleløype frå Fjellangervågen via Eidsvatnet og Austevatnet til Langavatnet og til slutt vidare til Fensfjorden. Slike gjennomgåande padleløyper er det sjeldan ein ser i denne regionen. Med ei heving av vasstanden i Austevatnet og Langavatnet, vil ein i praksis få ein felles vasspegel i desse vatna. I periodar der vasstanden ligg på HRV vil det difor vere enklare å padle mellom vatna. I periodar med nedtappa magasin risikerer ein at eit belte med mudderbotn kjem fram langs breiddene noko som naturleg nok vil gjere det vanskelegare og mindre attraktivt å ta seg fram i området. NVE vurderer at det planlagde tiltaket vil kunne redusere området kring Austevatnet og Langevatnet sin verdi for friluftslivsinteresser. Det er i frå søkar si side lagt opp til at Eidsvatnet skal fungere som

«hovudbuffer» i vassforsyningssystemet. Dette vatnet vil difor ligge på HRV så langt det er mogleg, og Austevatnet/Langavatnet og Tykkhellervatnet vert tappa før ein startar å tappe Eidsvatn. Dette er fornuftig når ein ser plasseringa til Eidsvatn i systemet og når ein tenkjer på produksjon av industrivatn og drikkevatt. For interesser knytt til friluftsliv ved Langavatnet og Austavatnet kan dette derimot opplevast som ei ulempe. NVE oppfordrar difor Lindås kommune til å forsøke å halde vasstanden i desse vatna så høg som mogleg i sommarmånadane, som er dei viktigaste for friluftslivsinteressene. Eidsvatnet og Tykkhellervatnet har også i dag ei mindre regulering i samband med vassforsyning til Mongstad, med tilhøyrande dammar. Etter det NVE kan sjå ut i frå høyringsuttalar og søknaden, få merknadar til at det er spesiell bruk av desse to vatna til friluftsføremål. Eit unnatak er truleg bruk av vatna til bading om sommaren. Ved låg vasstand i badesesongen vil det nokre stadar verte mindre innbydande til bading som følgje av tørrelegging av mudderbotn. Utover dette vurderer NVE endringane i Eidsvatnet og Tykkhellervatnet å vere av mindre betyding for friluftslivsinteresser.

Landbruk

Lindås kommune er ein av dei største landbrukskommunane i Hordaland, med sauehald som dominerande driftsform. Potensiell konflikt med jordbruksareal som følgje av det planlagde tiltaket kjem av oppdemming og overfløyning av innmark. Langavatnet er det vatnet som vil få heva vasstanden mest, men rundt dette vatnet er det berre utmark, og landbruk vil såleis ikkje bli påverka her. Vasstanden i Austevatnet vil kunne bli heva med 30 cm. I sørenden av vatnet, på Fjellsende, er dyrka areal i dag sårbar for flaum. Her vil ein i deler av året kunne oppleve ei forverring av situasjonen. Austevatnet kan også oppleve å bli tappa 1,3 m, som følgje av overføringa til Eidsvatnet. Dette vil slik NVE ser det vere positivt for landbruket rundt vatnet. Slik reguleringsregimet er lagt opp vil situasjonen i sommarhalvåret vere at Austevatnet etter ei ev. regulering vil ha ein noko lågare vasstand enn i dag, som følgje av overføringa til Eidsvatnet. Ved Tykkhellervatnet har kommunen til ein viss grad teke omsyn til innspel frå grunneigarar angående reguleringsgrenser, og regulering som omsøkt vil truleg ikkje føre til særskilte negative konsekvensar for innmark.

Kulturminne

Norconsult har også levert ei utgreiing om området i forhold til kulturminne og potensiale for desse. Det er ikkje registrert automatisk freda kulturminner innanfor influensområdet. Potensialet for funn av slike er likevel vurdert som stort. Det må difor gjennomførast arkeologiske undersøkingar for å avklare om tiltaket vil vere i konflikt med automatisk freda kulturminne. Det er i søknaden opplyst at Hordaland fylkeskommune skulle gjennomføre slik undersøking i løpet av 2013. NVE er ikkje kjent med at dette er gjort.

Områda med størst potensiale for automatisk freda kulturminne er rundt Langavatnet, Austevatnet og Tykkhellervatnet på grunn av den høgda over havet desse vatna har. Langavatnet og Austevatnet har i store delar av steinalderen vore del av eit sund som strekte seg frå Fensfjorden i nord til Fjellangervågen i sør. Dette sundet er vurdert til å ha hatt stor betyding for både jakt og fiske og også som ferdselsveg mellom dei større fjordområda.

Det er registrert kulturmiljø ved Langåa (elva som renn frå Langavatnet og ut i Fensfjorden), Vaulane (langs elva mellom Langavatnet og Austevatnet), Gaulen, Tykkheller, Fjellanger og Verås. Tiltaket vil komme mest i konflikt med miljøa ved Vaulane og Langåna på grunn av oppdemming av Langavatnet.

Som påverknad på kulturminne er oppdemming verre enn nedtapping. I Norconsult si utgreiing er det teke utgangspunkt i ei oppdemming av Austevatnet og Langavatnet til kote 11, medan det no er søkt om til kote 10,3. Dette vil spesielt redusere konsekvensane for kulturmiljøet i Vaulane. Redusert

vassføring i Langåa vil verke negativt på oppleving a av kulturmiljøet ved elva. NVE vurderer at dette til ein viss grad kan avbøtast gjennom minstevassføring.

Samla sett vurderer NVE konflikten med kjende kulturminner som låg. Vi viser til krav om arkeologisk undersøking frå Hordaland fylkeskommune og meiner ev. automatisk freda kulturminne vil bli teke vare på gjennom denne.

Vasstemperatur, isforhold og lokalklima

Utløpselva frå Eidsvatn og Langavatn vil få mindre vassføring enn det som er naturleg. Dette vil kunne endre lokalklimaet i elvane til ein viss grad, men kan i nokon grad avbøtast med slepp av minstevassføring i elva.

Regulering av Eidsvatnet, Tykkhellervatnet, Austevatnet og Langavatnet kan få konsekvensar for ev. islegging av vatna. Raske nedtappingar og ev. fylling av magasina vil kunne føre til usikker is. Ved ein ev. konsesjon må dette skiltast for allmenta.

Ferskvassressursar

Vassressursane i dei aktuelle vasskjeldene vert i dag, etter det NVE kjenner til, nytta til drikkevassforsyning for minst to bustadar/gardsbruk, jf. høyringsinnspel, i tillegg til industrivassforsyning. I området for tilkomstveg til dam Langavatn er det opplyst å vere grunnvassbrønner for eit hyttefelt. Søkar må i ein ev. anleggsfase ta omsyn til at drikkevattnet frå brønnane ikkje får redusert kvalitet, eller skaffe anna vassforsyning til dei det gjeld.

Samfunnsmessige fordelar

Mongstad er det industrielle hovudsetet i Nordhordland og ein svært viktig arbeidsplass for heile regionen. Lindås kommune sine skatteinntekter frå industrien er betydeleg. Ved utvidingar og nye etableringar er industrivassforsyning ein kritisk faktor, og ei utviding av kapasiteten er nødvendig for å legge til rette for framtidig utvikling. Ved utbygging av industrivassforsyninga som omsøkt vil industrien på Mongstad vere forsynt med vatn over ein lang tidshorisont. Det omsøkte tiltaket er også viktig for å sikre drikkevassforsyninga i området.

Oppsummering

Dei viktigaste negative konsekvensane av det omsøkte tiltaket vil etter NVE si vurdering vere senking av Eidsvatnet, Austevatnet og Langavatnet. Ei senking av Eidsvatnet vil vere uheldig med tanke på storlommen sin hekkesesong, og ei senking av Austevatnet og Langavatnet vil føre til at området misser noko av sin verdi for friluftsliv. Det vil også vere negative konsekvensar knytt til fråføring av vatn frå dei naturlege utløpselvene. Ein driftsprofil som søker å halde vasspegelen i Eidsvatnet på mest mogleg stabilt nivå i storlommen sin hekkesesong, vil kunne avbøte noko for denne arten. Eit forsøk med hekkeflåtar vil også vere med på å kunne oppretthalde hekking av storlom også etter ei ev. utbygging. For friluftslivsuppleving knytt til Austevatnet og Langavatnet vil det opplevast som positivt om ein klarer å halde vasstanden i desse vatna på HRV gjennom sommaren. NVE ser at det kontinuerlege behovet for vatn på Mongstad kan gjere dette vanskeleg i ein tørr sommar, men det bør vere eit mål å jobbe for. Dei naturlege utløpselvene vil for ein stor del berre ha ev. minstevassføring igjen etter ei ev. utbygging. Dette vil sjølvsagt påverke biologisk mangfald negativt og det vil opplevast negativt i forhold til dei landskapskvalitetane som er knytt til den rennande elva.

Dette tiltaket skil seg frå mellom anna småkraftverk ved at det er knytt ein betydeleg samfunnsnytte til utbygginga. Mongstad er ein svært stor arbeidsplass i Nordhordland og kommunen har betydelege skatteinntekter frå industrien. Industrivassforsyning har vist seg å vere ein kritisk faktor for vidare

utvikling av Mongstad. Deler av det omsøkte vassuttaket skal også nyttast til drikkevatt. Å framskaffe reint drikkevatt til alle er av høg prioritet og av stor samfunnsverdi.

NVEs konklusjon

Etter ei heilskapleg vurdering av planane og dei innkomne uttalane meiner NVE at fordelane av det omsøkte tiltaket er større enn skadar og ulemper for allmenne og private interesser, slik at kravet i vassressurslova § 25 er oppfylt. NVE gjev Lindås kommune løyve etter vassressurslova § 8 til uttak av vatn og regulering av Eidsvatnet, Tykkhellervatnet, Austevatnet, Langavatnet og Sjursetvatnet. Løyvet er gjeve på nærare fastsette vilkår.

Dette vedtaket gjelder berre løyve etter vassressurslova.

Forholdet til anna lovverk

Forholdet til plan- og bygningslova

”Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker” gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vassressurslova fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningslova. Dette skjer med føresetnad om at tiltaket ikkje er i strid med kommuneplanen sin arealdel eller gjeldande reguleringsplanar. Forholdet til plan- og bygningslova må avklarast med kommunen før tiltaket kan setjast i verk.

Forholdet til EU sitt vassdirektiv i konsesjonsbehandling hjå sektormyndigheita

NVE har ved vurdering av om konsesjon skal gjevast etter vassressurslova § 8 føreteke ei vurdering av krava i vassforskrifta (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørande ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle tiltak som praktisk let seg gjennomføre for å kunne redusere skadar og ulemper ved tiltaket. NVE har sett vilkår i konsesjonen som ein vurderer eigna for å avbøte ei negativ utvikling i vassførekomsten. I vilkåra er det inkludert krav om minstevassføring og standardvilkår som etter post 5 i vilkåra gjev vassdragsmyndigheitene, inkludert Miljødirektoratet/Fylkesmannen, høve til å gje pålegg om tiltak som seinare kan betre tilhøva i det aktuelle vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttan av inngrepet til å vere større enn skadane og ulempene ved tiltaket. Vidare har NVE vurdert at føremålet med inngrepet i form av industrivassforsyning og drikkevatt ikkje med rimelegheit kan oppnåast med andre middel som er vesentleg betre for miljøet. Både om inngrepet teknisk kan gjennomførast og kostnadar er vurdert.

Ekspropriasjon av rettar

Det er også søkt om ekspropriasjon etter oreigningslova § 2 punkt 53 for nødvendige rettar for å gjennomføre tiltaket. Lindås kommune har avtalar med grunneigarar for den reguleringa som skjer i dag. Det er svært mange grunneigarar rundt dei 4 vatna og Lindås kommune vil prøve å komme til einigheit med desse, men ber om løyve til ekspropriasjon dersom dette ikkje skulle føre fram.

NVE meiner at ulempe for private interesser, som følgje av det planlagde tiltaket, her vil vere svært små for dei aller fleste grunneigarar. Inngrepa er knytt til ei reguleringssone kring vatna, etablering av mindre dammar og framføring av vassleidning. NVE har etter ei avveging av interessene funne at dei samfunnsmessige fordelane ved å sikre Mongstad med industrivatn og drikkevatn utvilsamt vil vere større enn dei skader som ulemper som blir påført grunneigarar med rettar i området.

NVEs konklusjon

Det føreligg grunnlag etter oreigningslova § 2 nr. 53 til å gje Lindås kommune samtykke til ekspropriasjon overfor grunneigarar rundt dei aktuelle vatna, av nødvendige rettar for å gjennomføre det planlagde tiltaket.

Påstevning for skjønn må skje seinast innan eitt år etter vedtak, viss ikkje fell samtykket vekk, jf. oreigningslova § 16.

Merknadar til konsesjonsvilkåra etter vassressurslova

Post 1: Reguleringsgrenser og slepp av vatn

Følgjande reguleringsgrenser ligg til grunn for konsesjon gjeve v NVE:

	Langavatn	Austevatn	Eidsvatn	Tykkhellervatn	Sjursetvatn
Normalvasstand	9,3	10,0	11,4	8,4	16
Høgste tillatne reguleringsgrense (HRV)	10,3	10,3	11,8	8,9	18
Lågaste tillatne reguleringsgrense (LRV)	9,3	8,7	10,8	7,4	12

Følgjande data for vassføring og slukeevne er henta frå konsesjonssøknaden og lagt til grunn for konsesjon gjeve av NVE og fastsetting av minstevassføring:

		Langavatn	Austevatn	Eidsvatn	Tykkhellervatn	Sjursetvatn	Totalt
Middelvassføring	l/s	476	233	143			
5-persentil sommar	l/s	33	16	10			
5-persentil vinter	l/s	100	49	30			
Største vassuttak	l/s	97	167	42	264	264	

Det er i søknaden planlagt å sleppe minstevassføring i utløpsbekkane frå Tykkhellervatn, Eidsvatn og Langavatn. Det er foreslått ei minstevassføring på 5 % av middelvassføringa ut frå alle desse bekkane, høvesvis 7 l/s, 12 l/s og 24 l/s. Utløpsbekken frå Sjursetvatn går tørr i dag, og det er ikkje planlagt å endre på dette.

Minstevassføring i elva vil vere viktig for biologisk mangfald, eventuell vandring av ål og sjøaure, samt for den landskaps- og opplevingsverdien rennande vatn har. I eit system der ein skal regulere vatn, vil det alltid verte ei avveging av storleiken på minstevassføringa opp mot reguleringshøgda. Pålegg ein høgare slepp av minstevassføring vil ein risikere å måtte senke magasinet meir enn omsøkt, reduserer ein minstevassføringa kan ein kanskje klare seg med ei mindre senking av magasina. Sjøaure vil ikkje kunne vandre på den minstevassføringa som det er søkt om, det same gjeld truleg for ål. Utløpselva frå Langavatnet er etter NVE si vurdering den einaste av utløpselvene som kan tenkast å ha noko særleg verdi for sjøaure. Samtidig er dette etter NVE si meining også den elvestrekningen som har dei største verdiane knytt til landskapsverdi og friluftslivsinteresser.

Ut i frå dette fastset NVE ei minstevassføring frå Langavatnet på 40 l/s i tida 15.5-31.10 og 30 l/s resten av året. Frå Eidsvatnet skal det sleppast ei minstevassføring på 15 l/s heile året og frå Tykkhellervatnet skal det sleppast 10 l/s heile året.

Det skal etablerast ei måleanordning for registrering av minstevassføring. Den tekniske løysinga for dokumentasjon av slepp av minstevassføring skal godkjennast gjennom detaljplanen. Data skal leggst fram for NVE på førespurnad og oppbevarast så lenge anlegget er i drift.

Ved alle stader med pålegg om minstevassføring skal det setjast opp skilt med opplysningar om bestemmingar kring slepp av vatn som er lett synleg for allmennheita. NVE skal godkjenne merking, utforming og plassering av skilta.

Post 4: Godkjenning av planar, landskapsforhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planar skal leggjast fram for NVE sitt regionkontor i Førde og godkjennast av NVE før arbeidet startar.

Før utarbeiding av tekniske planar for dam kan starte, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ vere sendt NVE og vedtak fatta. Konsekvensklassen er bestemmande for dei krav til sikkerheit som stillast til planlegging, bygging og drift, og må difor vere avklara før arbeidet med tekniske planar startar.

NVE sitt miljøtilsyn vil ikkje ta planar for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

Tabellen under prøver å oppsummere føringar og krav som ligg til grunn for konsesjonen. Det kan likevel skje at det er gitt føringar andre stadar i dokumentet som ikkje har komme med i tabellen. NVE presiserer at alle føringar og krav som er nemnt i dokumentet gjeld.

NVE har gitt konsesjon på følgjande føresetnadar:

Dam og inntak	Alle inntaksplasseringane er vist på kart i vedlegg 2 til søknaden. Eidsvatn: dammen skal behaldast slik den er i dag. Tykkhellervatnet: det skal byggast ny dam nokre meter lenger inn i vatnet enn dagens dam. Lengda på dammen er oppgitt til 4 m og høgda til 0,5 m. Langavatnet/Austevatnet: det skal byggast ein 1 m høg og 35 m lang dam ved utløpet frå Langavatnet. Sjursetvatnet: dammen skal behaldast slik den er i dag Teknisk løysning for dokumentasjon av slepp av minstevassføring skal godkjennast av NVE.
Pumpestasjonar og vassveg	Pumpestasjon 1 skal byggast på Søreidet, aust for Austevatnet, som vist på kart i vedlegg 2 til søknaden. Denne pumpestasjonen skal ha sugeleidning frå Austevatnet og pumpeleidning til Eidsvatnet. Leidningane skal gravast ned. Pumpestasjon 2 vert etablert på Vågseidet som ein erstatning for eksisterande pumpestasjon. Her i frå skal det leggjast pumpeleidning i sjø til Sjursetvatnet. Inntaksleidningen frå Eidsvatnet må bytast ut med ein ny med større kapasitet. Denne skal førast i borehull under FV 57 og fram til ny pumpestasjon. Pumpestasjon nr. 3 skal etablerast på søraustsida av

	<p>Tykkhellervatnet, som vist på kart i vedlegg 2 til søknaden. Pumpeledning skal leggest som sjøledning til vestsida av Tykkhellervatnet og vidare der i frå i grøft til Sjursetvatnet. Den siste strekningen vil ledningen ligge i felles grøft med ledningen frå Eidsvatnet.</p> <p>Pumpestasjon nr. 4 er eksisterande pumpestasjon ved Sjursetvatnet. Her skal det ikkje byggast ny stasjon, men to av pumpene skal skiftast ut med større. Her i frå må pumpeledningen til høgdebassenget på Litlås skiftast ut for å gje anlegget større kapasitet. Traseen er vist på kart i vedlegg 2 til søknaden. Ledningen skal gravast ned.</p> <p>Pumpestasjon nr. 5 skal vere mellom Langavatnet og Austevatnet. Her vert det grave ned ein permanent pumpeledning mellom vatna, slik at ein i svært tørre periodar kan transportere til ei pumpe ved behov.</p>
Maksimalt vassuttak	Søknaden oppgir eit maksimalt vassuttak på 264 l/s.
Veg	<p>Det skal byggast permanent veg til pumpehuset på Søreidet. Dette er vist på kart i søknaden. Vegen skal byggast som forlenging på eksisterande skogsveg, og vil få ei breidde på 3,5 m.</p> <p>Det skal byggast midlertidig anleggsveg til dammen ved Langavatnet. Denne skal fjernast og revevegetast etter anleggsfasen. Kart er vist i søknaden.</p> <p>Eksisterande landbruksveg skal nyttast som tilkomst til pumpestasjonen ved Tykkhellervatnet. Det kan vere nødvendig med mindre utbetringar av denne vegen. Damstaden ligg nær FV 57 og det må etablerast midlertidig avkjørsel og ein riggplass like ved vegen.</p> <p>Det er behov for ein betre tilkomstveg til den nye pumpestasjonen på Vågseidet.</p> <p>Det er behov for å komme til Langavatnet i periodar der det skal pumpast vatn over til Austevatnet. Vegtilkomst kan truleg løysast i samarbeid med Bergen- og omland friluftsråd og grunneigarar som planlegg rasteplass for padlarar i området.</p>
Avbøtande tiltak	<p><u>Storlom</u></p> <p>Det skal etablerast hekkeflåtar for storlom i Eidsvatnet, som har til hensikt å ivareta hekkesuksessen til arten.</p> <p>Antal flåtar, teknisk utforming, plassering og oppfølging skal planleggast i samråd med fagleg kvalifisert person. NVE har ansvar for endeleg godkjenning gjennom godkjenning av</p>

	<p>detaljplanen.</p> <p><u>Sjøaure</u></p> <p>Det skal leggest til rette for at sjøaure skal kunne passere den planlagde dammen ved utløpet frå Langavatnet.</p> <p>Utforming skal skje i samråd med fagleg kvalifisert person. NVE har ansvar for endeleg godkjenning gjennom godkjenning av detaljplanen.</p> <p><u>Ål</u></p> <p>Ål er ein kritisk trua art og det er viktig å ta vare på det som er att av bestanden. Ålen si vandring skal difor sikrast både opp og ned i vassdraget og alle inntak skal vere ålesikre.</p> <p>Nøyaktig, teknisk utforming av dei avbøtande tiltaka for ål skal planleggast i samråd med ein fagleg kvalifisert person. NVE har ansvar for endeleg godkjenning gjennom godkjenning av detaljplanen.</p>
Anna	<p>Tiltakshavar må sjå til at vassforsyningsinteressene ved Langavatnet og Eidsvatnet ikkje blir negativt påverka i anleggs- og driftsperiode.</p>

Det er gjeve i tabellen i kva grad justeringar kan gjerast i samband med detaljplanlegginga. Dersom det ikkje er gjeve spesielle føringar kan mindre endringar godkjennast av NVE som del av detaljplangodkjenninga.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning blir teke med i konsesjonen sjølv om det i dag synast lite aktuelt å pålegge ytterligare avbøtande tiltak. Eventuelle pålegg i medhald av dette vilkåret må vere relatert til skadar forårsaka av tiltaket og stå i rimeleg forhold til storleiken og verknad av tiltaket.

Post 6: Automatisk freda kulturminne

NVE føreset at utbyggjar tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminnelova § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner vidare om den generelle plikta om aktsemd med krav om varsling av aktuelle instansar dersom ein kjem over kulturminne i byggjefasen, jf. kulturminnelova § 8 (jf. Pkt.3 i vilkåra).

Post 8: Tersklar m.v.

Dette vilkåret gjev heimel til å pålegge konsesjonær å etablere tersklar eller gjennomføre andre biotopjusterande tiltak dersom dette skulle vise seg å vere nødvendig.

Vedlegg

Kart henta frå vedlegg 2 i søknaden

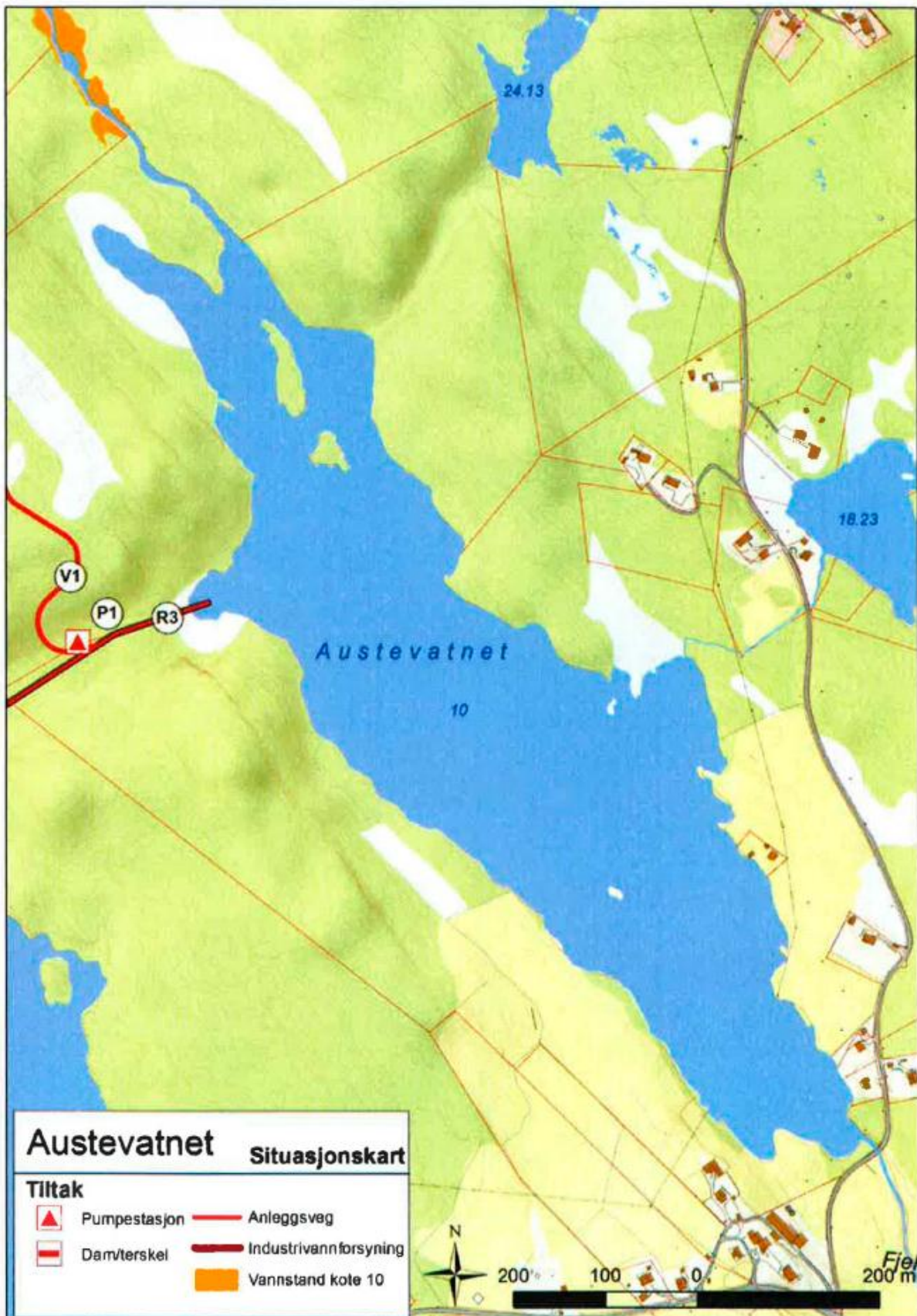
D: dam

P: pumpestasjon

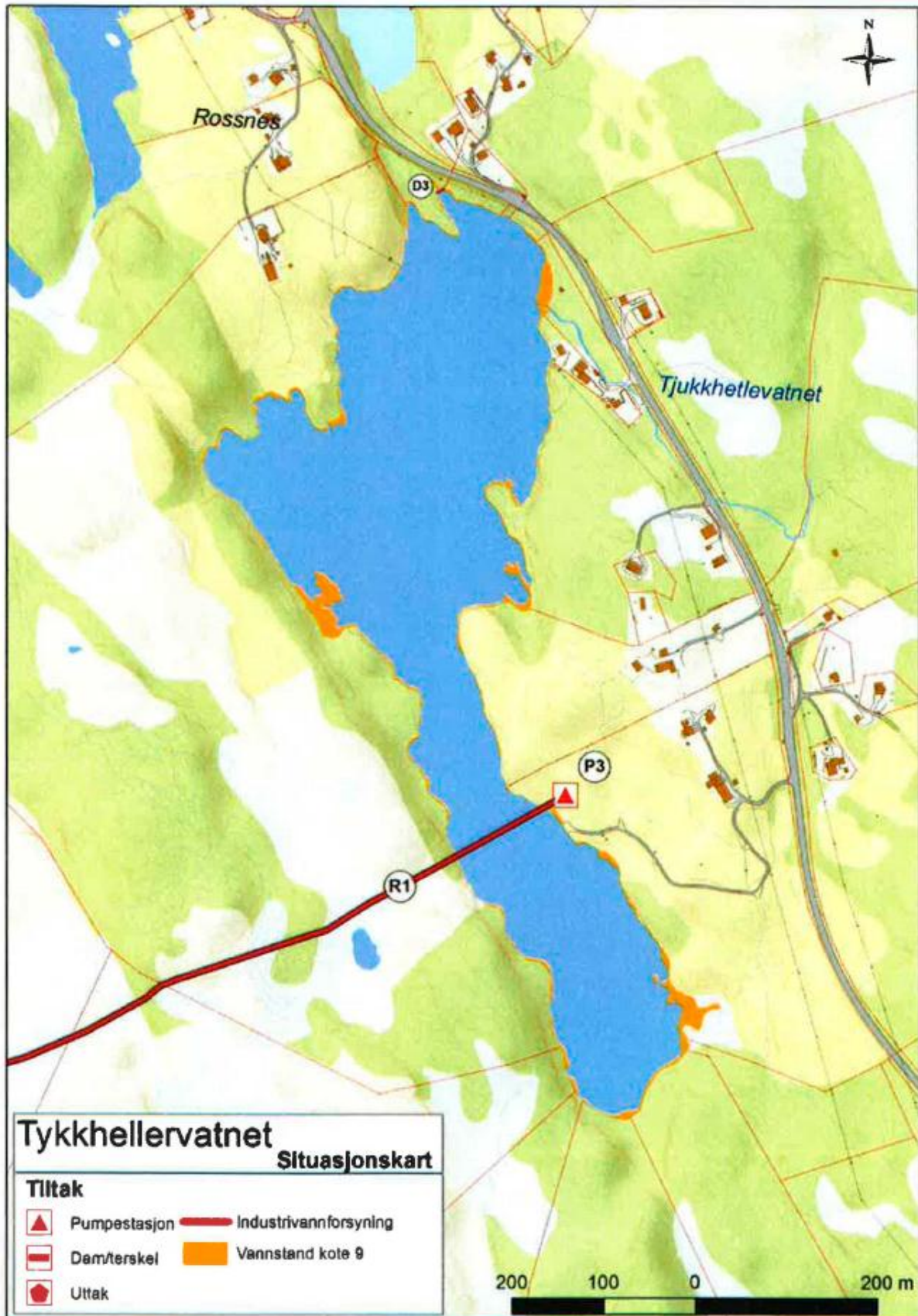
R: røyrleidning

V: veg

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Vassdragskonsesjon

I medhold av lov av 24. november 2000, nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 8, kgl. res. av 15. desember 2000 og fullmakt gitt av Olje- og energidepartementet 19. desember 2000

gis tillatelse til

Industrivannforsyning til Mongstad

Meddelt: Lindås kommune, org.nr.: 935084733

Dato: 12.01.2015

Varighet: Ubegrenset

Ref: 201301429-29

Kommune: Lindås

Fylke: Hordaland

Vassdrag: Sjursetvatn, Eidsvatn, Tykkhellervatn, Langavatnet, Austevatnet

Vassdragnr.: 065.3, 065.40

I medhold av lov av 24. november 2000, nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 8, kgl. res. av 15. desember 2000 og fullmakt gitt av Olje- og energidepartementet 19. desember 2000, gir Norges vassdrags- og energidirektorat under henvisning til søknad av 25.4.2013 og til vedlagt KI-notat nr. 3/2015

konsesjon til bygging av på følgende vilkår:

1. Reguleringsgrenser og vannslipping

Magasin	Reguleringsgrenser		Reguleringshøyde m	Naturlig vannstand
	Øvre kote	Nedre kote		
Langavatn	10,3	9,3	1	9,3
Austevatn	10,3	8,7	1,6	10
Eidsvatn	11,8	10,8	1	11,4
Tykkhellervatn	8,9	7,4	1,5	8,4
Sjursetvatn	18	12	6	16

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner. Høydene refererer seg til Kartverkets høydesystem (NN 1954/NN 2000).

I tiden 15.5-31.10 skal det slippes en minstevannføring på 100 l/s fra Langavatnet. Resten av året skal det slippes 30 l/s fra Langavatnet. Fra Eidsvatnet skal det slippes en minstevannføring på 15 l/s hele året og fra Tykkhellervatnet skal det slippes 10 l/s hele året.

2. Bortfall av konsesjon

Konsesjonen faller bort hvis ikke arbeidet er satt i gang senest tre år fra konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere tre år jf. vannressursloven § 27. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) kan forlenge fristen med inntil tre nye år. I fristene regnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

3. Konsesjonærs ansvar ved anlegg/drift m.v.

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, fornminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal rette myndigheter underrettes i god tid på forhånd.

4. Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for reguleringsanleggene. Arbeidet kan ikke settes i gang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene dersom det er avvik av betydning i forhold til det som fremgår av konsesjonssøknaden.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trenges for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

5. Naturforvaltning

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet

- a. å sørge for at forholdene i Langavatnet, Austevatnet, Eidsvatnet, Tykkhellervatnet og Sjursetvatnet er slik at de stedeagne fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,
- b. å kompensere for skader på den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak,
- c. å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes og at overføringer utformes slik at tap av fisk reduseres,
- d. å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av utbyggingen forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompenserende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsesverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og ev. regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompenserende tiltak og tilretteleggingstiltak.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser samt friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av utbyggingen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av utbyggingen.

V

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konsesjonæren.

6. Automatisk fredete kulturminner

Konsesjonæren plikter i god tid før anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredede kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner, plikter konsesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4.

Viser det seg i anleggs- eller driftsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner som hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette sendes fylkeskommunens kulturminneforvaltning/Sametinget med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 annet ledd, jf. §§ 3 og 4.

7. Ferdsel m.v.

Konsesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

Konsesjonæren plikter i nødvendig utstrekning å legge om turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og som vil bli neddemmet eller på annen måte ødelagt/utilgjengelige.

8. Terskler m.v.

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan NVE pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan NVE pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

Terskelpålegget vil bygge på en samlet plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegget samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konsesjonæren.

9. Hydrologiske observasjoner.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av NVE utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentlige interesser og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

10. Registrering av minstevannføring, krav om skilting og merking

Det skal etableres en måleanordning for registrering og dokumentasjon av minstevannføring, løsningen skal godkjennes av NVE. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares på en sikker måte i hele anleggets levetid.

Ved alle reguleringsmagasin og steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om manøvreringsbestemmelser og hvordan dette kan kontrolleres. NVE skal godkjenne skiltenes utforming og plassering.

De partier av isen på vann og inntaksmagasiner som mister bæreevnen på grunn av reguleringene og overføringene må markeres på kart på opplysningsskilt og merkes eller sikres.

For alle vassdragsanlegg skal det etableres og opprettholdes hensiktsmessige sikringstiltak av hensyn til allmennhetens normale bruk og ferdsel på og ved anleggene.

11. Etterundersøkelser

Konsesjonæren kan pålegges å utføre og bekoste etterundersøkelser av reguleringens virkninger for berørte interesser. Undersøkelserapportene med tilhørende materiale skal stilles til rådighet for det offentlige. NVE kan treffe nærmere bestemmelser om hvilke undersøkelser som skal foretas og hvem som skal utføre dem.

12. Luftovermetning

Konsesjonæren plikter i samråd med NVE å utforme anlegget slik at mulighetene for luftovermetning i magasiner, åpne vannveger og i avløp til elv, vann eller sjø blir minst mulig. Skulle det likevel vise seg ved anleggets senere drift at luftovermetning forekommer i skadelig omfang, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av NVE bli pålagt å bekoste tiltak for å forhindre eller redusere problemene, herunder forsøk med hel eller delvis avstengning av anlegget for å lokalisere årsaken.

13. Varslingsplikt

Konsesjonæren plikter å varsle NVE om navne- og/eller adresseendringer. Ved eventuell overdragelse av anlegget skal NVE godkjenne overdragelsen i forkant.

14. Kontroll med overholdelsen av vilkårene

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av Olje- og energidepartementet til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår. Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av Olje- og energidepartementet.

For å sikre at vedtak i medhold av vannressursloven blir gjennomført, kan den ansvarlige pålegges tvangsmulkt til staten, jf. vannressursloven § 60. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Når et rettstridig forhold er konstatert kan det gis pålegg om retting og om nødvendig pålegges stans i pågående virksomhet, jf. vannressursloven § 59.

Overskrides konsesjon eller konsesjonsvilkårene eller pålegg fastsatt med hjemmel i vannressursloven kan det ilegges overtredelsesgebyr, eller straff med bøter eller fengsel inntil tre måneder, jf. vannressursloven §§ 60a og 63 første ledd bokstav c.

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.